

Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu Oy

Yhdenvertaisuussuunnitelma 2020-2022 Suomen Triathlonliitolle

Karita Soukko

Opinnäytetyö
Liikunnan ja vapaa-ajan
koulutusohjelma
2020

Tekijä Karita Soukko	
Koulutusohjelma Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Yhdenvertaisuussuunnitelma 2020-2022 Suomen Triathlonliitolle	Sivu- ja liitesivumäärä 37+15
<p>Tämä opinnäytetyö on toimeksianto Suomen Triathlonliitolta keväällä 2020 ja on produktiivinen eli toiminnallinen työ, jonka tavoitteena ja tuotoksena on uusi yhdenvertaisuussuunnitelma lajiliitolle.</p> <p>Teoriapohjana työlle ovat yhdenvertaisuus- ja liikuntalait, jotka velvoittavat urheilutoimijoita edistämään yhdenvertaisuutta ja osoittamaan, mitä sen eteen on tehty.</p> <p>Toimenpidesuunnitelmaa varten oli tehty yhdenvertaisuuskysely lajiliiton seuroissa ja sen tulosten perusteella painopistealueiksi vuosille 2020-2022 valittiin syrjinnän ja häirinnän ennaltaehkäisy ja toimintatapojen valmistelu mahdollisiin tapauksiin sekä vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan lisääminen useampaan seuraan. Näiden lisäksi suunnitelmassa keskitytään naisten osuuden kasvattamiseen tuomari- ja hallitustyöskentelyssä sekä huippuvalmennuksessa.</p> <p>Kullekin painopistealueelle valittiin konkreettiset toimet ja aikataulu yhteistyössä Triathlonliiton sekä haastateltujen asiantuntijoiden ja hyvien oppaiden avulla. Väestöliitolla, kansainvälisellä triathlonliitolla ja oikeusministeriöllä on valmista materiaalia seurojen ja lajiliittojen käyttöön. Suunnitelmien toteutumista arvioidaan ja seurataan. Vuoden 2022 aikana tehdään uusi kysely ja sen pohjalta suunnitelmaa päivitetään.</p> <p>Opinnäytetyön tuotos luovutetaan tekstimuotoisena toimeksiantajalle, joka tarkistaa, muokkaa ja hyväksyy sen hallituksen kokouksessa. Liitto huolehtii suunnitelman kuvituksesta, taitosta ja julkaisusta.</p>	
Asiasanat Yhdenvertaisuus, lajiliitot, triathlon.	

Sisällys

1 Johdanto.....	4
2 Yhdenvertaisuus.....	6
2.1 Lainsäädäntö.....	7
2.2 Yhdenvertaisuussuunnittelu.....	7
2.3 Yhdenvertaisuus urheilussa.....	9
2.4 Yhdenvertaisuussuunnitelma urheilun lajiliitoissa.....	11
3 Suomen Triathlonliitto.....	12
4 Suomen Triathlonliiton tekemä kysely ja nykytila-analyysi.....	14
5 Projektin tavoite.....	17
6 Projektin vaiheet.....	18
7 Projektin tuotos: yhdenvertaisuussuunnitelma.....	20
7.1 Painopistealueet.....	20
7.1.1 Syrjintä ja häirintä.....	20
7.1.2 Vammaisurheilu ja soveltava liikunta.....	21
7.1.3 Naisten osuus tuomaritoiminnassa ja hallitustyöskentelyssä.....	23
7.2 Tiedotus ja aikataulu.....	24
7.2.1 Syrjintä ja häirintä.....	24
7.2.2 Vammaisurheilu ja soveltava liikunta.....	25
7.2.3 Naisten osuus tuomaritoiminnassa ja hallitustyöskentelyssä.....	25
7.3 Seuranta ja arviointi.....	26
8 Pohdinta.....	28
Lähteet.....	31
Liitteet.....	38
Liite 1. Suomen Triathlonliiton yhdenvertaisuussuunnitelma.....	38

1 Johdanto

Urheilun harrastaminen ja kilpaurheilu kuuluvat vain niille, jotka ovat fyysisesti hyvässä kunnossa ja joilla on sekä taloudellinen että yhteisön tuki huipputulosten saavuttamiseksi. Jokaisella lajilla on oma imago ja muotinsa, johon lajin pariin haluavan tulee sopia... Ehkä näin on joskus ajateltu tai joku ajattelee vieläkin.

Toisen maailmansodan jälkeen perustettiin Yhdistyneet Kansakunnat (YK), jonka tavoitteena oli edistää rauhaa ja ihmisoikeuksia sekä estää juutalaisvainojen tyyppiset kansanmurhat tulevaisuudessa. YK kirjasi peruskirjaansa vuonna 1945 kaikkien ihmisten olevan samanarvoisia riippumatta heidän rodustaan, uskonnostaan, kielestään tai sukupuolestaan. (Yhdistyneet Kansakunnat 1948; Yhdistyneiden Kansakuntien PERUSKIRJA 1/1956.)

Myöhemmin tämä ihmisoikeuksien käsite on levinnyt kansalaisoikeuksista ja yhdenvertaisuudesta lain edessä myös muille elämän aloille; työelämään, koulutukseen ja vapaa-aikaan. Aiemmin mainittujen rodun, uskonnon, kielen ja sukupuolten tasa-arvon lisäksi on huomattu, että listaan tarvitsee lisätä myös vammaisuus, ikä, mielipiteet, seksuaalinen suuntautuminen ja monia muita henkilöön liittyviä ominaisuuksia (Ihmisoikeusliitto s.a). Vähitellen ajatus ja ymmärrys kaikkien ihmisten samanarvoisuudesta on alkanut laajeta.

Kun puhutaan urheilusta ja liikunnasta, mitä yhdenvertaisuus tarkoittaa siinä? Liikuntalaki ja yhdenvertaisuuslaki velvoittavat urheilutoimijoita huomioimaan yhdenvertaisuuden toiminnassaan ja edistämään sitä (Liikuntalaki 390/2015; Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014). Mutta miten yhdenvertaisuutta voidaan edistää?

Yksi tapa muuttaa asenteita ja myös käytäntöjä monimuotoiseen ja suvaitsevampaan suuntaan, sekä varmistaa, ettei liikunnan parissa tapahdu syrjintää tai väärinkäytöksiä, on luoda urheilujärjestölle yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelma luodaan tietylle ajanjaksolle ja sitä päivitetään sen jälkeen. Kaikkea ei tarvitse korjata kerralla, vaan esille voidaan nostaa eri teemoja ja painopistealueita perustuen nykytilan kartoitukseen. (Oikeusministeriö s.a.b.)

Tämän työn tarkoitus on laatia yhdenvertaisuussuunnitelma Suomen Triathlonliitolle vuosiksi 2020-2022. Pohjana nykytilan arviolta käytetään huhtikuussa 2020 jäsenistölle tehtyä yhdenvertaisuuskyselyä ja kansainvälisen triathlonliiton (ITU) tekemää arviointia Suomen lajiliiton tilasta vuonna 2019 (Suomen Triathlonliitto 2020c; International Triathlon Union ITU 2019a). Tavoitteena on luoda konkreettinen ja ajankohtainen suunnitelma, joka on aikataulutettu ja jonka tuloksia seurataan.

Triathlon on urheilulaji, jossa yhdistyy kolme kestävyyslajia: uinti, pyöräily ja juoksu. Suomen Triathlonliitto toimii lajin seurojen valtakunnallisena liittona ja kattojärjestönä. Liitolla on mahdollisuus tukea ja kouluttaa jäsenseurojaan ja sitä kautta vaikuttaa koko lajin turvallisuuteen, syrjimättömyyteen ja yhdenvertaisuuteen. Lajiliiton on hyvä luoda valmiit toimintamallit mahdollisiin ongelmatilanteisiin ja häirintätapauksiin. (Suomen Triathlonliitto 2020a; Väestöliitto s.a.b.)

Hyvällä yhdenvertaisuussunnitelmalla voidaan muokata asenteita ja mahdollistaa monien vähemmistöön ja erityisryhmään kuuluvan pääsy nauttimaan liikunnasta, kilpailuista ja jopa huippu-urheilusta. Ennen kaikkea tavoitteena on, että jokainen tuntee olevansa tervetullut mukaan toimintaan henkilökohtaisista ominaisuuksistaan riippumatta. (Sisäasiainministeriö 2011, 4.) “Moninaisuus on ok, eriarvoisuus ei” (Euroopan Unioni s.a., 2).

2 Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia. Tähän eivät vaikuta mitkään henkilöön liittyvät syyt. Näitä syitä voivat olla esimerkiksi ikä, sukupuoli, uskonto, vamma, mielipide, etninen alkuperä, kansalaisuus, kieli, siviilisääty, poliittinen kanta, seksuaalinen suuntautuminen, terveydentila, ammattiyhdistystoiminta jne. (Ihmisoikeusliitto s.a.; Oikeusministeriö s.a.a; Sisäasiainministeriö 2011, 5; Sports Council Equality Group 2014, 9.) Yhdenvertaisuudelle rinnakkaisia käsitteitä ovat moninaisuus tai monimuotoisuus sekä laaja-alainen tasa-arvo (Suomen Olympiakomitea 2017, 1).

Tasa-arvolla tarkoitetaan, samoin kuin yhdenvertaisuudella, kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Suomen lainsäädännössä tasa-arvotermiä käytetään puhuttaessa miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta, . Termi "yhdenvertaisuus" sisältää myös sukupuolten välisen tasa-arvon. (Opetushallitus 2020; Sisäasiainministeriö 2011,5; Sosiaali- ja terveysministeriö s.a.; Tasa-arvoasiain neuvottelukunta s.a.; Ulkoministeriö s.a.)

Syrjinnällä tarkoitetaan sitä, että ihmistä tai ihmisryhmää kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta toista yllä mainituista syistä. Sanallinen tai fyysinen uhkailu, nöyryyttävät käskyt, ulkopuolelle sulkeminen ja seksuaalisävytteiset vihjaukset ovat syrjintää. Häirintä ja kohtuullisten mukautusten epääminen ovat myös syrjintää. Ohje tai käsky syrjiä ovat niin ikään yhdenvertaisuuslain vastaisia. Joskus myös neutraali kohtelu voi johtaa syrjiviin lopputuloksiin ja tällöin puhutaan välillisestä syrjinnästä. (Sisäasiainministeriö 2011, 5,19; Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014; Yhdenvertaisuusvaltuutettu s.a.)

Häirintää ovat esimerkiksi rasistiset vitsit tai seksuaalivähemmistöön kuuluvan henkilön nimittely samoin kuin muu arvon tai koskemattomuuden loukkaaminen. Sillä ei ole merkitystä onko toiminta tarkoituksellista vai tosiasiallista jos lopputuloksena on uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. (Suomen Olympiakomitea 2017a, 2.)

Positiivinen erityiskohtelu on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistämistä tai syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäisyä oikeasuhtaisella erityiskohtelulla heikommassa asemassa oleville, sillä kaikkien samanlainen kohtelu ei todellisuudessa riitä aina yhdenvertaisuuteen. Positiivinen erityiskohtelu parantaa syrjinnälle alttiin ryhmän asemaa. Erilainen kohtelu ei ole syrjintää jos se perustuu lakiin (esimerkiksi ikärajat) ja sillä on hyväksyttävä tavoite (kuten turvallisuus) ja keinot ovat oikeasuhtaisia. Kohtuulliset mukautukset tarkoittavat vammaisen henkilön saamia apuvälineitä ja muuta tukea osallistumisen mahdollistamiseksi. (Suomen Olympiakomitea 2017a, 1-2; Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014; Yhdenvertaisuusvaltuutettu s.a.)

Kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä, eikä ketään saa syrjiä, vaan samat perusoikeudet kuuluvat kaikille. Koulutukseen pääsyä tai työpaikan saantia ei voi evätä yllä olevista syistä. Erilaiset lait tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämäntilanteilla, kuten työelämässä työlainsäädäntö. (Oikeusministeriö s.a.)

2.1 Lainsäädäntö

Suomen perustuslain 6 § (731/1999) takaa ihmisille perusoikeutena yhdenvertaisuuden lain edessä sekä yleisen syrjintäkiellon. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) edistää tuota yhdenvertaisuutta ja sen tarkoitus on ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Tasa-arvolaki (609/1986) taas ottaa kantaa naisten ja miesten tasa-arvoon samoin kuin sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaan syrjintään.

Suomen syrjintäkieltoja koskeva lainsäädäntö pohjautuu kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, kuten YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen (Yhdistyneet kansakunnat 1948), yleissopimukseen vammaisten henkilöiden oikeuksista (27/2016) ja rotusyrjinnän vastaiseen yleissopimukseen (37/1970). Myös Euroopan unionilla on ihmisoikeussopimus (Ulkoasiainministeriö 63/1999) ja perusoikeuskirja (Euroopan unioni 2016), jotka ottavat kantaa yhdenvertaisuuteen, syrjintään ja tasa-arvoon.

Liikuntalakiin kirjattiin vuonna 2015 sen 10 §:ään urheilutoimijoiden velvoite huomioida yhdenvertaisuus ja tasa-arvo toiminnassaan. Valtionavustuskelpoisuutta ja toiminta-avustusta haettaessa pyydetään myös selvitystä siitä, miten järjestö, kuten lajiliitto, on edistänyt yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. (Liikuntalaki 390/2015; Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 550/2015.)

2.2 Yhdenvertaisuussuunnittelu

Yhdenvertaisuuslain toinen luku (1325/2014) velvoittaa viranomaiset, koulutuksen järjestäjät ja työnantajat laatimaan yhdenvertaisuussuunnitelman jos heidän palveluksessaan on säännöllisesti vähintään 30 henkilöä. Lisäksi edellä mainituilla tahoilla on velvollisuus arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista (Oikeusministeriö s.a.; Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014). Nämä lait koskevat myös järjestöjä ja urheilutoimijoita työnantajina ja palvelun tarjoajina (Sisäasiainministeriö 2011, 6).

Yksilöt voivat omalta osaltaan toimia jo yhdenvertaisesti, mutta yhtenäisen järjestökulttuurin luomiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tarvitaan kehitystä järjestörakenteissa sekä kaikkien

toimijoiden sitoutumista. Monilla järjestöillä on hyvät arvot, mutta ne eivät välity konkreettisiksi toimiksi tai toimintakulttuuriksi ilman hyvää suunnitelmaa. (Sisäasiainministeriö 2011, 4, 12; SUEK 2020, 87.)

Yhdenvertaisuussuunnitelma on tärkeä elementti järjestön imagon ja uskottavuuden rakentamisessa. Sen lisäksi, että laki velvoittaa urheilujärjestöjä laatimaan suunnitelman, on se myös eettisesti oikein. Se auttaa jokaista tuntemaan järjestön omakseen ja tuo sitä kautta uusia ihmisiä mukaan toimintaan. Se, että toiminnassa on mukana moninaisia ihmisiä, auttaa kehittämään järjestön toimintaa tuomalla erilaista osaamista ja näkökantoja. (Liikuntalaki 390/2015; Suomen Olympiakomitea 2017a, 1; Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.)

Oikeusministeriö on laatinut ohjeita yhdenvertaisuussuunnittelun vaiheista ja sisäasiainministeriö on julkaissut oppaan urheilu- ja nuorisojärjestöille yhdenvertaisuuden edistämiseksi (Oikeusministeriö s.a.b; Sisäasiainministeriö 2011). Urheilujärjestö Valo teki myös ohjeistuksen yhdenvertaisuussuunnittelusta ennen liittymistään Suomen Olympiakomiteaan (Suomen Olympiakomitea 2017a). Näiden pohjalta suunnitelman tekeminen etenee seuraavien vaiheiden kautta:

- a) Yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen aloitetaan asiantuntijaryhmän kokoamisella. Ryhmän jäsenet edustavat eri vähemmistöjä, sukupuolia ja ikäryhmiä. Aluksi mietitään miksi suunnitelma tehdään ja mitä hyötyä siitä on. Organisaation on hyvä tiedottaa suunnitelman valmistelusta, jotta asianosaiset voivat halutessaan saada äänensä kuuluviin.
- b) Seuraavaksi kartoitetaan nykytila. Arvioidaan miten nykyiset toimintaohjeet huomioivat yhdenvertaisuuden, tutkitaan tilastoja ja mahdollisia kanteluita. Voidaan tehdä selvityksiä kuten esteettömyyskartoituksia tai teettää kyselyitä.
- c) Tämän jälkeen päätetään toimenpiteistä, joilla voidaan kehittää kartoituksessa esiin tulleita seikkoja. Suunnitelmien tulisi olla mahdollisimman konkreettisia ja perustella mihin niillä pyritään ja millä aikataululla. Myös rahoitus, vastuunjako ja vaikutusten arviointi suunnitellaan.
- d) Kaikki yllä mainitut tiedot kootaan dokumentiksi, joka käsitellään, muokataan ja hyväksytään organisaatiossa. Tämän jälkeen tiedotetaan kaikkia sidosryhmiä ja henkilöstöä ja lähdetään toteuttamaan konkreettisia suunnitelmia aikataulun mukaisesti.

- e) Seuranta on tärkeä osa prosessia, jotta nähdään onko toimenpiteillä vaikutuksia. Voidaan tehdä seurantakyselyitä ja pyytää palautetta. Näiden perusteella suunnitelmaa voidaan päivittää jälleen uudelle määräajalle.

(Oikeusministeriö s.a.b; Sisäasiainministeriö 2011, 10-11; Suomen Olympiakomitea 2017a, 3-6.)

Yhdenvertaisuussuunnitelman dokumentti (edellä kohta d) kertoo, miten nykytilaa on arvioitu ja mitä tuloksia on saatu, konkreettiset toimenpiteet aikatauluineen sekä suunnitelman toteutumisen seuraaminen (Oikeusministeriö s.a.c, 16). Sen tavoitteena on mahdollisen syrjinnän tunnistaminen sekä nykyisen toiminnan ja käytäntöjen arviointi, jonka jälkeen suunnitelmassa kerrotaan millä toimenpiteillä yhdenvertaisuutta edistetään ja syrjintään puututaan. (Suomen Olympiakomitea 2017a, 3.)

2.3 Yhdenvertaisuus urheilussa

Urheilussa ja liikunnassa yhdenvertaisuus on sitä, että pyritään tunnistamaan ja poistamaan esteitä osallistuvilta tai niiltä, jotka haluaisivat osallistua urheiluun. Se on urheilun kulttuurin muuttamista erilaisuutta arvostavaksi ja mahdollistaa vähemmistöjen täyden osallistumisen kaikkeen urheilutoimintaan (UK Sport, 2013). Olympiakomitean laatimien Reilun Pelin periaatteiden mukaan urheilu- ja liikuntalajeja voidaan kehittää niin, että ne soveltuvat mahdollisimman monelle. Tavoitteena on, etteivät henkilön asuinpaikka, tulotaso, tavoitteet tai taitotaso estäisi liikunnan harrastamista. (Suomen Olympiakomitea 2018, 2-3.)

Yhdistyneet kansakunnat ohjeistaa jäsenvaltioitaan huolehtimaan liikuntapaikkojen esteettömyydestä samoin kuin niiden työntekijöiden koulutuksesta. Lisäksi kehoitetaan tukemaan vammaisurheilijoiden mahdollisuuksia osallistua kansallisiin ja kansainvälisiin kilpailuihin. Urheilujärjestöjä kannustetaan luomaan erityisjärjestelyjä ja omia kilpailuja vammaisille esteettömyyden huomioimisen lisäksi. (Yhdistyneet kansakunnat 1993, 4.)

Erillisten liikuntaryhmien ja urheiluharrastusten lisäksi on kehitetty integraatiota ja inklusiota varsinkin 2000-luvun alusta lähtien. Inklusion tavoitteena on mahdollistaa kaikkien osallistuminen samoihin ryhmiin käyttäen tarvittavia tukitoimia. (Saari 2013, 3,7.)

Liikuntatieteellisen Seuran (LTS) koordinoima soveltavan liikunnan koulutus- ja tutkimustyöryhmä on suosituksessaan tuonut esille esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioimisen sekä liikunnan taloudellisen saavutettavuuden. Liikuntapaikoilla voidaan tehdä esteettömyyskartoituksia ja käyttää kokemusasiantuntijoina erityisryhmiä. LTS suosittelee lisäämään koulutusta liikuntaolosuhteiden esteettömyydestä ja nostamaan vaatimustasoa. Apuvälineet mahdollistavat monien

liikuntaharrastuksen ja urheilun. Kunnat voivat hankkia apuvälineitä kuntalaisten ja seurojen käyttöön. (Liikuntatieteellinen Seura 2018, 1.)

Jos tasa-arvon ajatellaan merkitsevän sitä, että jokaiselle annetaan sama tuki, varusteet, säännöt ja valmennus, se ei huomioi yksilöllisiä eroja ja tarpeita. Yhdenvertaisuus ja reiluus ei välttämättä toteudu näennäisellä tasa-arvolla ja samanlaisella kohtelulla. Sen sijaan, että erityisryhmille tai vähemmistöille olisi omat palvelunsa, ryhmänsä ja kilpailunsa, on hyvä miettiä myös inklusiota eli mahdollistaa heidän osallistumisensa muiden kanssa samaan toimintaan muokkaamalla normaaliympäristöä tarvittavin tukitoimin. (Woods s.a.)

Vaihtoehtoina voimme siis antaa saman tuen kaikille (tasa-arvo), tukea enemmän niitä, jotka tukea tarvitsevat (yhdenvertaisuus) tai poistaa esteet kaikilta (vapautus). Viimeinen voisi tarkoittaa esimerkiksi kynnyksettömiä huoneita tai selkeitä opasteita ja valaistusta kaikille samalla mahdollistaen pyörätuolin käyttäjien ja näkövammaisten osallistumisen. Näitä kaikkia voidaan käyttää tilanteen, esteiden ja yksilöiden mukaan huomioiden käytettävissä olevat resurssit ja tavoitteet. (Invalidiliitto s.a.; Woods s.a.)

Yhdenvertaisuus on kunnioitusta toisia kohtaan erilaisuudesta huolimatta. Tämä tarkoittaa, ettei ketään kiusata, syrjitä, alisteta, nimitellä tai haukuta. Rasismi, ahdistelu tai väkivalta eivät kuulu urheiluun ja niistä tulisi olla määriteltyinä seuraukset. Epäasialliseen käytökseen tulee puuttua ja ilmapiiriin tulee olla avoin, jotta vaikeitakin asioita voidaan tuoda esille. (Suomen Olympiakomitea 2018, 3.)

Sen lisäksi, että liikunnan ja urheilun harrastaminen mahdollistetaan kaikille, on hyvä kiinnittää huomiota siihen edustavatko seurojen valmentajat ja urheilualan päättäjät koko yhteiskuntaa tai edes omaa jäsenistöään. Yleishyödyllisen järjestön toiminta ei voi kohdistua vain tiettyihin henkilöpiireihin, eikä urheiluseuroilla ole varaa antaa vaikutelmaa, etteivät ne olisi avoimia kaikille. (Sisäasiainministeriö 2011, 8-9.)

Sukupuolten tasa-arvo voidaan nähdä ihmisarvon kunnioittamisena eli kumpikaan sukupuoli ei ole toista parempi. Se on myös oikeudenmukaisuutta resurssien jaossa sekä demokratiaa eli yhdenveroinen mahdollisuus vaikuttaa. Nämä asiat tulevat urheilussa esiin mm. salivuorojen, avustusten ja ruutuajan jakamisessa, puhetyyleissä, urheilija- ja valmentaja- ja johtotehtävävalinnoissa sekä palkinnoissa. Liikuntapaikkojen rakentamisessa tulee ottaa molemmat sukupuolet huomioon. Valtion liikuntaneuvosto arvioi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja se vaikuttaa yleisavustusten ja valtionavustusten myöntämiseen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2016, 14; Suomen Liikunta ja Urheilu 2011, 24-28.)

2.4 Yhdenvertaisuussuunnitelma urheilun lajiliitoissa

Liikuntatieteellinen Seura arvioi, että noin kolmasosa urheilun lajiliitoista ei edistä lainkaan toimintarajoitteisten henkilöiden liikuntaa, vaikka jonkin verran edistymistä integraatiossa onkin tapahtunut vuosien varrella. Syynä ovat konkreettisten tavoitteiden ja toimenpidesuunnitelman puute. (Liikuntatieteellinen Seura 2018, 4.)

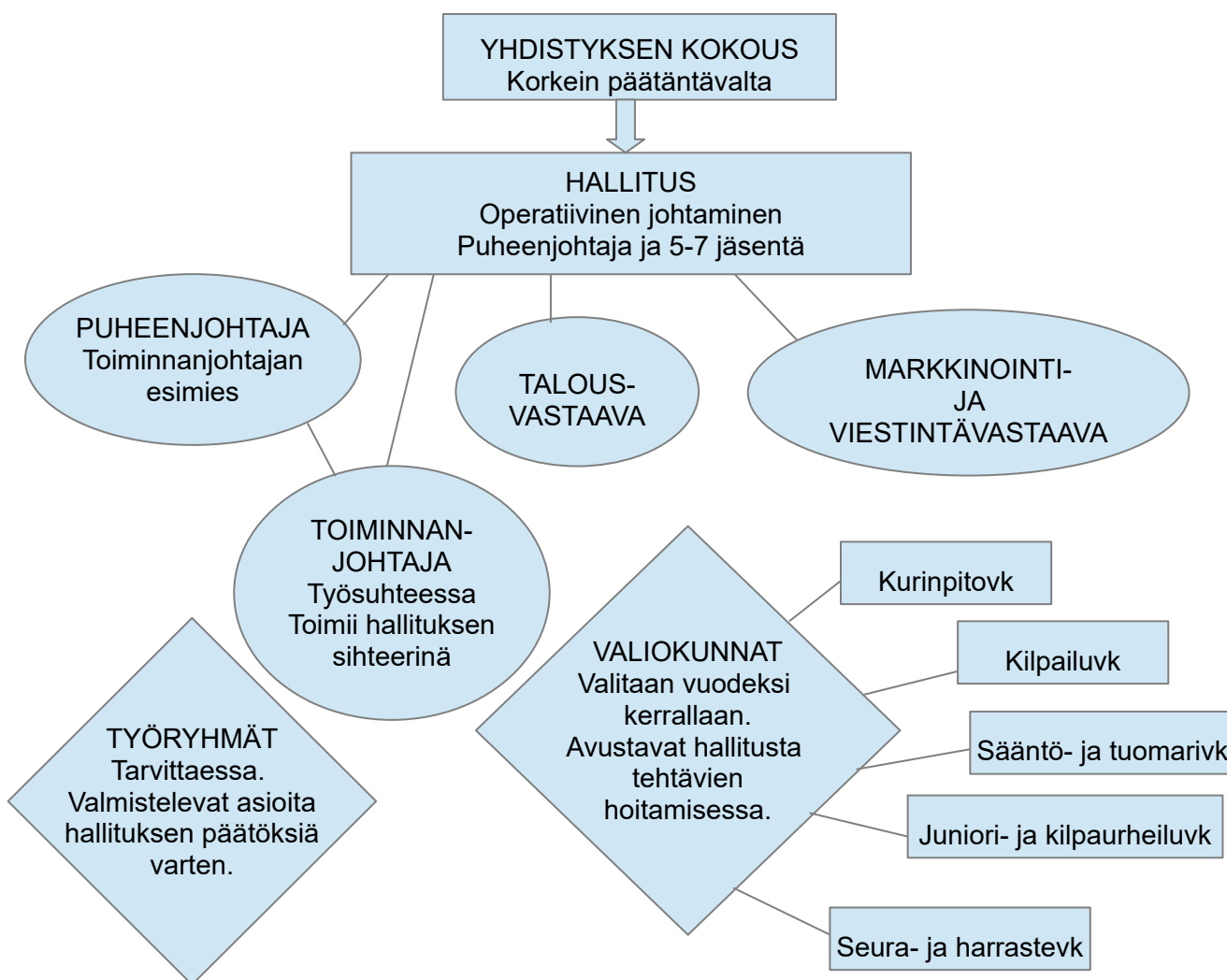
Urheilutoimijoiden tulisi huomioida yhdenvertaisuus sekä organisaatiossaan että palveluissaan. Organisaatiossa se näkyy kulttuurissa, toimintatavoissa, johtajuudessa ja ihmisissä, kun taas palveluiden osalta toimintasuunnitelmassa ja saatavuudessa. Organisaation sitoumus yhdenvertaisuuteen tulee olla myös jokaisen työntekijän, vapaaehtoisen ja jäsenen tiedossa. Tavoitteena olisi, että organisaatio vastaa myös toimijoiltaan yhteiskuntaa, jossa se toimii. Tämä tarkoittaa vähemmistöjen ottamista mukaan myös valmentajiksi ja päättäjiksi. (Sisäasiainministeriö 2011, 12; Sports Council Equality Group 2014, 4-5.)

Huomioitavia asioita lajiliiton yhdenvertaisuussuunnittelussa ovat mm. viestintä, jäsenhankinta, koulutus, esteettömyys, tapahtumien järjestäminen, hallituksen jäsenvalinnat ja henkilöstöpolitiikka. Lisäksi on hyvä olla sovittuna käytännöt häirintätapauksiin. Jäsenistöllä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa ja antaa palautetta. (Sisäasiainministeriö 2011, 13-18; Suomen Olympiakomitea 2017, 3-4; Suomen Palloliitto 2019, 14-18; Suomen Voimisteluliitto 2018, 12, 15.) Yhdenvertaisuussuunnitelmaa tehtäessä olisi hyvä olla yhteydessä alueen muihin järjestöihin, jotka edustavat eri erityisryhmiä (Sports Council Equality Group 2014, 7).

3 Suomen Triathlonliitto

Vuonna 1986 perustettu Triathlonliitto toimii lajin seurojen valtakunnallisena kattojärjestönä ja edustaa lajiliittona triathlonurheilua Suomessa ja ulkomailla. Liitto kuuluu kansainvälisen triathlonliiton (ITU) alaisuuteen. Lisäksi sillä on pysyvä jäsenyys Euroopan Triathlonliitossa (ETU), Suomen Olympiakomiteassa ja Paralympiakomiteassa. Liitto ylläpitää kilpailujärjestelmää ja -sääntöjä, valvoo toimintaa ja tukee seuroja sekä kehittää ja levittää triathlonharrastusta ja -tietoutta. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu tuomaritoiminta, koulutus ja edustaminen opetus- ja kulttuuriministeriön, Olympiakomitean ja Paralympiakomitean suuntaan, kuten myös Suomen urheilun eettiseen keskuksen (SUEK). (Suomen Triathlonliitto s.a.; Suomen Triathlonliitto 2020a.).

Liiton hallitukseen kuuluu tällä hetkellä puheenjohtajan lisäksi 6 jäsentä (kuva 1). Yksi hallituksen jäsenistä toimii varapuheenjohtajana ja palkallinen toiminnanjohtaja toimii kokouksissa sihteerinä. Hallitus nimittää keskuudestaan talous- sekä markkinointi- ja viestintävastaavan. Tämän lisäksi hallituksen jäseniä on mukana valiokunnissa. (Suomen Triathlonliitto 2020b; Tamminen 15.9.2020.)

Kuva 1. Suomen Triathlonliiton organisaatiokaavio (Suomen Triathlonliitto 2020b)

Suomen Triathlonliiton toiminnan perustana ovat liikunnan eettiset arvot ja urheilun reilun pelin periaatteet ja se pyrkii edistämään toiminnassaan sukupuolten ja ihmisten välistä tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta. Liitto on sitoutunut antidopingtoimintaan. (Suomen Triathlonliitto 2020a.)

Kansainvälinen triathlonliitto (ITU) velvoittaa sääntöjensä 8 artiklassa kansalliset liitot huomioimaan omilla perustuskirjoissaan mm. neutraalin kannan politiikkaan, uskontoon ja sukupuoleen, kieltämään kaikenlaisen syrjinnän ja huolehtimaan sukupuolten tasa-arvosta, monimuotoisuudesta ja inklusiosta (International Triathlon Union ITU 2020, 12-13).

ITU vaatii kansallisia liittoja tekemään oman osansa varmistaakseen, ettei lajin parissa tapahdu häirintää ja kunkin maan lajiliiton tulee tehdä oma suunnitelmansa maansa lakien ja ITU:n laatimien linjausten pohjalta. Mikäli Suomessa tulisi ilmi häirintätapaus Triathlonliiton alaisessa toiminnassa, tulisi ottaa yhteyttä kansainvälisen liiton johtaviin hyvinvointitoimitsijoihin. Rikosta epäiltäessä tulee olla yhteydessä paikallisiin lainvalvojiin. Tämän lisäksi maailman triathlon tuomioistuin määrittää kurinpitotoimet tai eettisen sanktion. Näitä voivat olla esimerkiksi taloudellinen sanktio, lisenssin menetys, kilpailukielto, erottaminen kansallisesta liitosta ja valmennuskielto. (International Triathlon Union ITU 2019b, 7-9, 13-14.)

Tämä työ tuli toimeksiantona Suomen Triathlonliitolta, jolla on tarve tehdä uusi yhdenvertaisuussuunnitelma. Liitolla on aiemmin ollut suunnitelma vuosille 2017-2019, mutta se vaatii päivitystä (Suomen Triathlonliitto 2017). Uusi, kattavampi ja yksityiskohtaisempi yhdenvertaisuussuunnitelma tehdään vuosille 2020-2022 ja se sisältää konkreettisia toimenpiteitä. Työ on tärkeä, koska Triathlonliitto haluaa toimia vastuullisesti ja tukea yhdenvertaisuutta.

4 Suomen Triathlonliiton tekemä kysely ja nykytila-analyysi

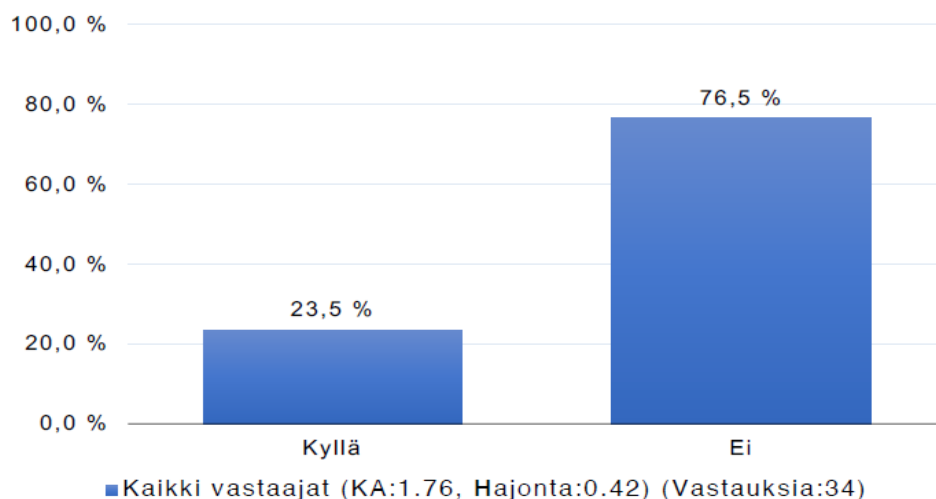
Triathlonliitto on teettänyt jäsenseuroillaan Olympiakomitean kyselyn yhdenvertaisuuden nykytilasta huhtikuussa 2020. Kyselyyn vastasi 36 henkilöä, joista lähes kaikki (97,2 %) oli itse lajin harrastajia tai kilpaurheilijoita. Noin viidesosa vastaajista (19,4 %) valmensi tai toimi seurassa muissa tehtävissä. (Suomen Olympiakomitea s.a.a; Suomen Triathlonliitto 2020c.)

Tuloksista voidaan nähdä, että ilmapiiri seuroissa on hyvä, moniarvoinen ja avoin: ihmiset tervehtivät toisiaan, valmentaja huomioi kaikki osallistujat ja uudet harrastajat otetaan hyvin vastaan. Naisilla ja miehillä koetaan olevan yhtäläiset mahdollisuudet harrastaa, kilpailla ja toimia seuran valmentajina tai muissa tehtävissä. Vastaajissa oli suurin piirtein yhtä paljon naisia ja miehiä. (Suomen Triathlonliitto 2020c.)

Toisaalta kansainvälinen triathlonliitto ITU on tehnyt vuonna 2019 arvion kansallisten liittojen kehitystarpeista ja tässä suurimmaksi puutteeksi Suomen lajiliitossa nähtiin sukupuolten tasa-arvo. Tämä johtopäätös on tehty kilpaurheilijoiden sukupuolijakaumasta. (International Triathlon Union ITU 2019a, 3-6.)

Vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan ryhmiä löytyy vain 23,5 % vastaajien seuroista (kuva 2). Maahanmuuttajataustaisia harrastajia löytyy 60 % vastanneiden seuroista, mutta harvoissa heitä on valmentajina tai muissa seuran tehtävissä. Edullisia triathlonryhmiä löytyy lähes 80 prosentista vastaajien seuroista. (Suomen Triathlonliitto 2020c.)

13. Onko seurassanne vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa (kuten yksittäisiä vammaisurheilijoita tai vammaisille ja pitkäaikaisalrallle henkilöille kohdennettuja ryhmiä)?

Kuva 2. Vammaisurheilu ja soveltava toiminta vastaajien seuroissa (Suomen Triathlonliitto 2020c)

Syrjivää kielenkäyttöä ei juurikaan oltu havaittu, mutta 11 % vastaajista oli joko kokenut tai todistanut syrjintää. Nämä syrjintätapaukset olivat kohdistuneet ikään, taloudelliseen asemaan, toimintakykyyn tai kilpailumenestykseen. (Suomen Triathlonliitto 2020c.) Tämä on osittain linjassa Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK ry:n syyskuussa 2020 julkaistun tutkimuksen kanssa. Tutkimuksessa todettiin, että urheilussa havaittavan sukupuolten epätasa-arvon lisäksi häirintä kohdistui useimmiten ikään, seksuaalisuuteen, kieleen, etnisyyteen, uskontoon ja vammaisuuteen (SUEK 2020, 93).

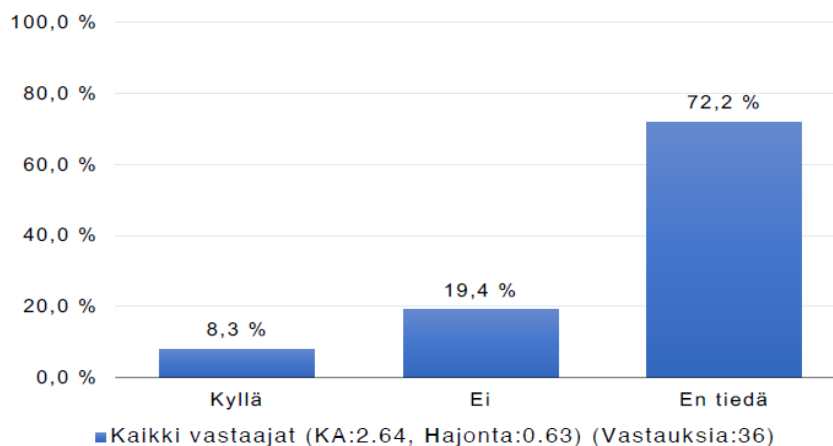
Yli puolet vastaajista (54,3 %) ei tiedä onko seurassa keskusteltu syrjinnästä (kuva 3) ja lähes ¾ ei tiedä onko seuralla toimintatapoja syrjimistapauksiin (kuva 4). Viidesosa vastaa, ettei kumpaakaan ole tehty. Vain murto-osa vastaajien seuroista on aktiivinen syrjinnän ennaltaehkäisyssä ja heillä on sen varalta toimintasuunnitelma. (Suomen Triathlonliitto 2020c.)

20. Onko seurassanne keskusteltu syrjinnästä?

Kuva 3. Syrjinnästä keskustelu vastaajien seuroissa (Suomen Triathlonliitto 2020c)

21. Harrastaja/urheilija kokee tulleen syrjityksi seuratoiminnassa. Onko seurassanne määritelty toimintatapa, miten tilanteessa edetään?

Kuva 4. Toimintatavat määritelty syrjintätapauksia varten vastaajien seuroissa (Suomen Triathlonliitto 2020c)

Avoimissa kommentteissa keuhataan seurojen hyvää ilmapiiriä, monikielisyyttä ja erityisryhmien hyväksymistä. Jotkut seurat ovat tehneet aktiivisesti työtä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Toisaalta toivotaan huomiointia ja kannustusta myös ei niin hyvin pärjääville ja todetaan taloudellisen eriarvoisuuden vaikuttavan lajin harrastusmahdollisuuksiin. (Suomen Triathlonliitto 2020c.)

5 Projektin tavoite

Opinnäytetyön tavoite on luoda Suomen Triathlonliitolle uusi, nykytilaa vastaava yhdenvertaisuussuunnitelma, jota liiton jäsen seurat voivat soveltaa omaan toimintaansa. Suunnitelma pohjautuu nykytilan arvioon lajiliiton seuroissa sekä Suomen lakeihin ja yhdenvertaisuussuunnittelun suosituksiin. Tavoitteena on nostaa suunnitelmaan muutama painopistealue, joka vaatii erityisesti kehittämistä. Näille alueille luodaan mahdollisimman konkreettiset suunnitelmat aikatauluineen ja etsitään valmiit työkalut, joilla asiaa voidaan edistää.

Yleisten suunnitelmien lisäksi kiinnitetään huomiota oman organisaation yhdenvertaisuuteen, jotta se voi olla mallina seura- ja harrastajatasolle. Valmis suunnitelma annetaan toimeksiantajalle tekstimuodossa ja liiton hallitus tarkistaa, muokkaa ja hyväksyy suunnitelman lopulliseen muotoonsa, jonka jälkeen visuaalinen ilme ja taitto hoidetaan heidän toimestaan. Suunnitelmassa annetaan suositukset visuaalisen ilmeen linjauksiin, jotta se tukee tavoitetta monimuotoisuudesta.

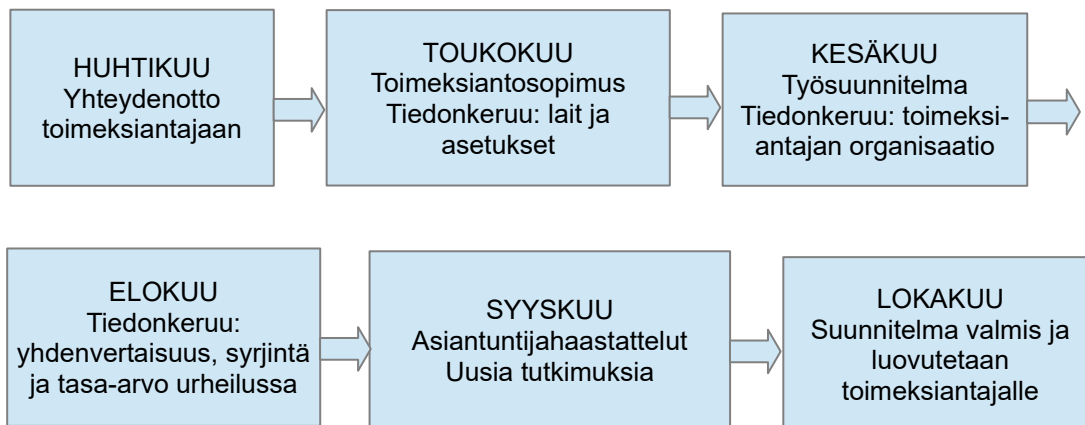
Oikeusministeriö suosittaa (Oikeusministeriö s.a.b), että yhdenvertaisuussuunnitelmaa laatimaan kootaan työryhmä, jonka jäsenet edustavat eri vähemmistöjä tai omaavat asiantuntemusta aiheesta. Tässä tapauksessa suunnitelma tehdään opinnäytetyönä ja asiantuntijoita voidaan haastatella projektin edetessä.

Projekti on onnistunut jos se saa aikaan lajiliiton, seurojen ja yksilöiden arvojen pohdintaa ja arviointia sekä vie konkreettisesti eteenpäin tosiasiallista yhdenvertaisuutta yksilötasolla. Yhdenvertaisuus ei ole koskaan valmista, vaan sitä kehitetään askel kerrallaan (Suomen Olympiakomitea 2017a). Tässä suunnitelmassa keskitytään tiettyihin painopistealueisiin ja seuraavassa suunnitelmassa jatketaan siitä eteenpäin, kun arvio edellisen vaikuttavuudesta on tehty. Vähitellen asenteissa ja toimintakulttuurissa nähdään muutosta avoimempaan ja monimuotoisempaan suuntaan.

6 Projektin vaiheet

Projekti alkoi huhtikuun 2020 lopussa yhteydenotolla Triathlonliittoon kysellen löytyisikö heiltä tarvetta opinnäytetyötehtävälle. Toiminnanjohtaja Kaisa Tamminen ehdotti yhdenvertaisuussuunnitelman tekemistä. Triathlonliitto oli juuri tehnyt kyselyn seuroilleen yhdenvertaisuuden nykytilan kartoittamiseksi ja heillä oli tarve päivittää edellistä suunnitelmaa vuodelta 2017. Aihe tuntui kiinnostavalta ja siitä oli löydettävissä paljon materiaalia, joten tehtävä otettiin vastaan.

Toukokuussa alkoi tiedon kerääminen, lähteisiin tutustuminen ja raportin rungon suunnittelu (kuvio 1). Yhdenvertaisuuteen liittyvien lakien, asetusten ja säädösten tutkimisen lisäksi materiaalia löytyi Olympiakomitealta. Kesäkuussa 2020 valmistui työsuunnitelma, johon lähteiksi oli löytynyt Kehitysvammaisten tukiliiton ja Liikuntatieteellisen Seuran materiaalia. Lisäksi tutkittiin toimeksiantajan organisaatiota ja arvoja.

Kuvio 1. Projektin eteneminen

Elokuussa alkoi varsinainen työn kirjoittaminen ja aiheen materiaaliin uppoutuminen. Yhdenvertaisuudesta, syrjinnästä ja tasa-arvosta etsittiin tietoa monista kotimaisista ja ulkomaisista lähteistä. Lisäksi tutustuttiin Special Triathlon-toimintaan Suomessa ja yhdenvertaisuussuunnitteluun.

Syyskuussa yhteydenotot toimeksiantajaan ja muihin asiantuntijoihin antoivat vastauksia kysymyksiin. Haastateltavina olivat Special Olympics triathlonin päävalmentaja Erwin Borremans, Paratriathlonin lajivastaava Marko Törmänen ja Suomen triathlonliiton toiminnanjohtaja Kaisa Tamminen. Syyskuussa julkaistiin paljon uuttakin materiaalia, josta löytyi sopivaa lisäaineistoa työhön. Näitä olivat SUEKin tutkimus häirinnästä suomalaisessa kilpaurheilussa (SUEK 2020), ITUn arvio Suomen lajiliiton tilasta (International Triathlon Union ITU 2019a) ja kansainvälisen Olympiakomitean webinaari tasa-arvosta urheilussa (Smith, T. 7.9.2020).

Euroopan unionilta ja neuvostolta löytyi tietoa urheilun tasa-arvosta ja naisjohtajien tukemisesta, ja opetus- ja kulttuuriministeriöltä sekä Paralympiakomitealta rahoitusvaihtoehtoja kehitystyöhön. Paralympiakomitea oli tuottanut myös koulutusta erityisryhmien ottamiseksi mukaan seuroihin ja paljon muuta materiaalia. Tässä vaiheessa tutkittiin myös tarkemmin muiden lajiliittojen yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä väestöliiton tuottamaa materiaalia. Väestöliitolta ja kansainväliseltä triathlonliitolta löytyi kanavia syrjintä- ja häirintätapausten käsittelyyn.

Syyskuun lopussa annettiin ensimmäinen versio yhdenvertaisuussuunnitelmasta Triathlonliitolle kommentoivaksi. Lokakuussa suunnitelma vietiin taulukkomuotoon toimenpiteineen ja aikatauluineen ja lähetettiin toimeksiantajalle.

7 Projektin tuotos: yhdenvertaisuussuunnitelma

Suomen Triathlonliiton yhdenvertaisuussuunnitelmaa varten on valittu painopistealueet vuosille 2020-2022 perustuen tehtyyn kartoitukseen, kuten oikeusministeriö suosittelee yhdenvertaisuussuunnittelun vaiheista kertovassa oppaassaan (Oikeusministeriö s.a.b). Tämän jälkeen on koottu konkreettisia toimenpiteitä ja työkaluja kyseisten asioiden edistämiseksi ja luotu niille alustava aikataulu (liite 1). Aikatauluun vaikuttavat tarjolla olevien kurssien ajankohdat ja Suomen Triathlonliiton vuosikello sekä asiantuntijoina käytettävien ihmisen saatavuus, joiden mukaan aikataulu voi muokkautua.

Lopuksi annetaan ohjeet seurantaan ja tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Näiden pohjalta voidaan suunnitelmaa päivittää ja jatkaa kehitystyötä.

7.1 Painopistealueet

Suomen Triathlonliiton tekemän kyselyn (Suomen Triathlonliitto 2020c) perusteella voidaan nähdä tärkeimpien painopistealueiden yhdenvertaisuuden edistämiseksi olevan syrjinnästä ja häirinnästä puhuminen ja toimintatapojen päättäminen mahdollisiin tapauksiin sekä vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan ryhmien lisääminen usempaan seuraan.

Näiden lisäksi tarkastellaan itse organisaatioiden ja toimitsijoiden monimuotoisuutta ja pyritään madaltamaan naisten kynnystä lähteä mukaan tuomarikoulutukseen ja hallitustyöhön. Vaikka kyselyssä (Suomen Triathlonliitto 2020c) tuli esille, että tytöillä ja pojilla oli samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla vastaajien urheiluseurassa, Triathlonliiton lukemat näyttävät, että huolimatta harrastaja- ja valmentamäärien tasaisesta jakautumisesta molempien sukupuolien kesken, on kilpatasolla, huippuvalmentajina ja tuomareina huomattavasti enemmän miehiä (International Triathlon Union ITU 2019a, 3-6; Tamminen 15.9.2020).

7.1.1 Syrjintä ja häirintä

Monet pitävät häirintää urheilun kulttuuriin kuuluvana vitsailuna. Näitä asenteita sekä puhetapoja pyritään muuttamaan, koska ne aiheuttavat henkistä pahoinvointia, syrjäytymistä ja huonompia urheilusuorituksia (SUEK 2020, 95-96). Kansainvälisellä triathlonliitolla (ITU) on häirintätapauksiin valmis lomake (International Triathlon Union ITU 2019b 17-18), jota voidaan käyttää myös Suomen liiton tapauksissa sen sijaan että luotaisiin päällekkäinen järjestelmä.

Väestöliitolla on myös valmis palvelu urheilijoille ja urheilujärjestöille nimellä ”Et ole yksin”. Palveluun voi ottaa yhteyttä puhelimitse tai chatin kautta. Väestöliitto järjestää hankkeen puitteissa koulutusta lajiliitoille häirinnän ennaltaehkäisystä ja siihen puuttumisesta. Et ole yksin -nettisivuilla kuka tahansa voi tehdä tunnin kestävän ilmaisen verkkokoulutuksen aiheesta. (Väestöliitto s.a.) Tämä olisi oiva väline seurojen työntekijöille, valmentajille ja muille toimijoille ymmärtää ongelmaa ja löytää työkaluja sen käsittelyyn.

Yhteistä molemmille edellä mainituille kanaville on se, että yhteyttä voi ottaa sekä häirinnän kohteeksi joutunut tai kuka tahansa muu, joka on nähnyt tai kuullut epäasiallista käytöstä urheilun parissa. Yhteydenottaja voi olla urheilija tai hänen vanhempansa, valmentaja tai seuran vapaaehtoinen. Ilmoitukset ovat luottamuksellisia, ja ne voi tehdä myös nimettömästi. (International Triathlon Union 2019b, 17-18; Väestöliitto s.a.)

Ensimmäinen liiton tehtävä on tuoda asia keskustelun aiheeksi. Olisi tärkeää tuoda esille, mikä on sopivaa käytöstä ja mikä taas syrjintää, ja miksi se ei ole hyväksyttävää. Kuten kuvista 3 ja 4 sivulla 15 käy selville, tässä asiassa on paljon parannettavaa. Liiton tulee esitellä matalan kynnyksen väylät mahdollisten syrjintä- ja häirintätapausten käsittelyyn niin, että jokainen harrastaja on niistä tietoinen. Hyviä foorumeja tähän ovat esimerkiksi liiton järjestämät koulutukset, maajoukkueleirit ja seuratapaamiset.

7.1.2 Vammaisurheilu ja soveltava liikunta

Koska yli $\frac{3}{4}$ kyselyyn vastanneiden seuroista ei tarjonnut lainkaan toimintaa vammaisurheilijoille tai pitkäaikaissairaille (kuva 2), pyritään tätä osuutta lisäämään yhdenvertaisuussuunnitelman avulla. Jokaisella ihmisellä on oikeus harrastaa liikuntaa riippumatta hänen fyysisistä rajoitteistaan. Esteitä voidaan poistaa, apuvälineitä ja avustajia voidaan käyttää, lajeja voidaan soveltaa. Liikunta ja harrastukseen mukaan pääseminen lisäävät vammaisten osallisuuden tuntemista, kohottaa itsetuntoa ja ehkäisee syrjäytymistä. (Kehitysvammaisten tukiliitto ry 2017; Peltonen 2020, 4.)

Erityistä tukea tarvitsevien harrastajien lisäämiseksi seuroissa suositellaan seuraavia keinoja:

- 1) Lajiliiton järjestämä tiedotus ja tuki seuroille kiinnostuksen herättämiseksi. Monille seuratoimijoille ei ole ehkä tullut mieleenkään, että soveltaville ryhmille olisi tarvetta tai että niitä voitaisiin järjestää juuri omassa seurassa. Näiden ryhmien kautta voidaan saada mukaan lisää ihmisiä seuran toimintaan, erityistä tukea tarvitsevien lisäksi heidän perheenjäseniään. Seuran imago kehittyy myönteisemmäksi ja monimuotoisemmaksi sekä viestii vastuullisuutta.

Paralympiakomitealla on materiaalia seuroille toiminnan käynnistämiseen. (Peltonen 24.8.2020; Suomen Olympiakomitea 2017a, 1; Valtion Liikuntaneuvosto 2015, 11.)

- 2) Seuroihin perustetaan soveltavan liikunnan jaosto tai valitaan vähintään yksi erityisliikunnan vastuuhenkilö (Borremans 22.9.2020).
- 3) Ohjaajia ja valmentajia voidaan löytää jo lajin parissa toimivista harrastajista, urheilijoista ja ohjaajista, erityisryhmien uintivalmentajista sekä erityistä tukea tarvitsevan perheenjäsenistä (Borremans 22.9.2020, Peltonen 24.8.2020, Törmänen 21.9.2020). Autetaan ohjaajat ja valmentajat alkuun käyttämällä olemassa olevaa koulutusmateriaalia Paralympiakomitealta, kuten Vammaisliikunnan ohjaajan ABC, Vammaisurheilun valmentajan ABC tai Soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun verkkokoulutus. (Suomen Paralympiakomitea s.a.c.) Pyydetään nykyisiä erityisryhmien kanssa toimivia ohjaajia, valmentajia ja seurojen edustajia jakamaan kokemuksiaan. Sisällytetään nykyisiin triathlonvalmennuskursseihin erityisryhmien osio, jossa voi vieraila nykyisiä paraurheilijoita, kuten Liisa Lilja ja Jussi Lotvonen, heidän valmentajaansa tai paratriathlonin lajivastaava Marko Törmänen tai Special Olympics Triathlon päävalmentaja Erwin Borremans (Liikuntatieteellinen Seura 2018, 4; Törmänen 21.9.2020).
- 4) Löydetään kohderyhmä mainostamalla erityisryhmien kouluissa, pitämällä harjoituksissa avoimia ovia ja kokeiluja tai järjestämällä tapahtumia. Tiedotetaan soveltavista ryhmistä jo triathlonia harrastavia, jotka voivat kertoa erityistukea tarvitseville perheenjäsenilleen tai tuttavilleen mahdollisuudesta kokeilla triathlonia sovellettuna. (Borremans 22.9.2020.) Kun saadaan harrastajia lisää, voidaan sitä kautta löytää myös paraurheilijoita. Suomen Triathlonliiton paratriathlonin lajivastaavan Marko Törmäsen mukaan (21.9.2020) huippu-urheilijoita voisi löytyä myös vammaiskilpauimareista, koska useimmille uinti on haastavin kolmesta lajista. Kun erityisryhmille tehdään liikuntaprojekteja ja tapahtumia, kannattaa olla yhteydessä myös kunnan liikuntapalveluihin kohderyhmän löytämiseksi (Liikuntatieteellinen seura 2018, 2; Peltonen 24.8.2020). Paikalliset vammaisyhdistykset ja asumisyksiköt voivat auttaa ja sen lisäksi tulee käyttää seuran omia nettisivuja ja some-kanavia. (Suomen Paralympiakomitea 2020, 8.)
- 5) Näiden keinojen lisäksi tukihenkilön ja -välineiden käyttö madaltaa kynnystä osallistua. Paralympiakomitealla on Valtti-ohjelma ja Triathlonliitolla siihen pohjautuva Tri-Kamu -ohjelma, jossa vapaaehtoinen opastaja auttaa lapsen tai nuoren liikuntaharrastuksen pariin. Apuvälineitä löytyy jokaisen tarpeisiin, ainoastaan moottoroidut apuvälineet ovat kiellettyjä. (Suomen Paralympiakomitea s.a.d; Suomen triathlonliitto 2020d). Huippu-urheilua kohti mentäessä varusteiden hinta saattaa muodostua kynnyskysymykseksi (Törmänen 21.9.2020).

Suomen Triathlonliitto kehittää asiantuntijoiden kanssa seuroille verkkokoulutuksen, joka auttaa seuroja löytämään tapoja osallistaa erityisryhmiä. Koulutus voidaan tehdä myös sarjana, joka sisältää

tietoa vammaisurheilun luokittelusta, kisajärjestelyistä ja esittelee jonkun triathlonin paraurheilijan. Vaihtoehtoisesti voidaan nykyisiin valmennuskursseihin lisätä erityisliikunnan ja paraurheilun osio.

Paralympiakomitealla on käynnissä luokitteluhanke, joka opettaa lajiliittoja tekemään oman lajinsa urheilijoiden luokittelun ja auttaa täten vammaisurheilijoita kilpaurheilun polulle ja löytämään uusia vammaisurheilijoita. (Suomen Paralympiakomitea s.a.a; Valtion Liikuntaneuvosto 2015, 11.)

Suomen Triathlonliitto voi hakea Ahos-apurahaa vammaisurheilun ja -liikunnan koulutustapahtumaan tai Ahos-kehittämistukea laajempaan hankkeeseen. Molempien haku on helmikuun loppuun mennessä Paralympiakomitealta. (Suomen Paralympiakomitea 2018.) Opetus- ja kulttuuriministeriöltä voi hakea seuratoiminnan kehittämistukea erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten liikuntaharrastusten lisäämiseen (Opetus- ja kulttuuriministeriö s.a.).

7.1.3 Naisten osuus tuomaritoiminnassa ja hallitustyöskentelyssä

Tällä hetkellä Suomessa on 7 virallista triathlontuomaria, jotka ovat yhtä lukuunottamatta kaikki miehiä. Samoin Suomen Triathlonliiton hallituksessa suhdeluku on 2 naista ja 5 miestä. Vaikka tasan puoliksi jakautunut edustus ei olekaan itseisarvo, haluaa Triathlonliitto madaltaa naisten kynnystä osallistua myös näihin toimintoihin. (Tamminen 15.9.2020.)

Suomessa suositeltu tavoite on yleisesti saada johtotehtäviin vähintään 40 % molempia sukupuolia (Euroopan neuvosto 2019). Vuonna 2017 urheilun lajiliittojen hallituksissa oli naisia vain 27 %, mikä on pienin osuus liikuntajärjestöistä (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017, 58). Nostaakseen naisten osuutta kaikilla urheilujohtamisen tasoilla Olympiakomitea on lanseerannut koulutuksen nimeltä ”Leads like a woman” - ”Johtaa kuin nainen”. Koulutus on suunnattu naisille, jotka tavoittelevat valtakunnallisen tai kansainvälisen tason johtotehtävissä toimimista. (Suomen Olympiakomitea s.a.b.)

Kansainvälinen Olympiakomitea (IOC) ja sen sukupuolisen tasa-arvon yksikkö piti syyskuussa 2020 webinaarin, jonka yhtenä osa-alueena oli sukupuolten tasa-arvon vakiinnuttaminen valintaprosesseissa. Esille tuli se, että jos halutaan tehtäviin 50 % naisedustus, tulee myös ehdokkaista olla puolet naisia. (Smith 7.9.2020.)

Kohderyhmänä ovat lajia harrastavat naiset, jotka tavoitetaan parhaiten liiton ja seurojen kanavia pitkin. Sosiaalista mediaa ei sovi unohtaa, sillä monet lajin harrastajista eivät kuulu mihinkään seuraan tai eivät urheile tällä hetkellä aktiivisesti. (Tamminen 15.9.2020.) Kun seuraava

tuomarikoulutus järjestetään, tiedotetaan koulutuksesta laajasti ja kannustetaan naisia osallistumaan. Koulutukseen otetaan sekä naisia että miehiä, eli naisille ei järjestetä omaa koulutusta.

Kun liiton hallituksessa aukeaa paikkoja, kannustetaan sopivia kandidaatteja asettumaan ehdolle kutsumalla heitä henkilökohtaisesti ja tiedottamalla avoimista paikoista houkutellen molempia sukupuolia. Käytetään jo mukana olevien naisten haastatteluja, joissa he kertovat millaista tuomari- ja hallitustyöskentely on, jotta he voivat antaa esikuvia ja vastata mahdollisiin kynnyskysymyksiin.

Kilpa- ja huippu-urheiluun naisilla tuntuu olevan mahdollisuuksia, mutta ei kiinnostusta tai aikaa (Suomen Triathlonliitto 2020c; Tamminen 15.9.2020). Huolehditaan siitä, että halukkaille löytyy sopivaa valmennusta ja esikuvia, jotta mukaan saataisiin lisää naisia. Useampien naispuolisten huippuvalmentajien kouluttaminen voi vaikuttaa epäsuorasti myös naispuolisten kilpaurheilijoiden määrään.

7.2 Tiedotus ja aikataulu

Tiedotuskanavina käytetään lajiliiton yhteyksiä seuroihin, liiton nettisivuja, sosiaalisen median kanavia, koulutuksia ja leirejä. Mietitään, mitä muita viestintäkanavia voisi löytyä toivottujen kohderyhmien tavoittamiseksi kussakin painopistealueessa. Käytetään yhteyksiä muihin järjestöihin, kuntiin ja kouluihin.

Kuvien valinnassa huomioidaan yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden tavoite käyttämällä materiaaleissa kuvia nuorista ja vanhoista, miehistä ja naisista, vammaisista ja vammattomista liikkujista (Sisäasiainministeriö 2011, 13). Mikäli mahdollista, voidaan tuoda esille myös eri varustetasoisia liikkujia, jotta saataisiin lievennettyä triathlonin imagoa pelkästään kalliiden varusteiden lajina. Jatketaan itsensä voittamisen, elämyksellisyyden, kannustavan ilmapiirin ja liikunnan ilon tuomista esille.

7.2.1 Syrjintä ja häirintä

Ensimmäisenä toimenpiteenä on lokakuussa 2020 – maaliskuussa 2021 Et ole yksin -palvelun ja ITU:n lomakkeesta tiedottaminen samalla kun kerrotaan mikä on häirintää, syrjintää tai epäasiallista käytöstä urheilun parissa. Asiasta keskustellaan kunkin seuratapaamisen yhteydessä, ja pyydetään seuroja välittämään annettu tieto ja materiaalit jäsenistölleen ja laittamaan Et ole yksin -linkki nettisivuilleen. Tehdään seurojen kanssa yhdessä tai annetaan tehtäväksi Väestöliiton ”Turvallisen seuran tarkistuslista” (Väestöliitto 2020), ja pyydetään seuran johtoa huolehtimaan puutteiden

korjaamisesta. Korjattavia kohtia voi olla useita, ja osan niistä voi toteuttaa nopeammin, toiset vaativat enemmän aikaa. Tärkeintä on, että prosessi aloitetaan ja se etenee. Väestöliitto on tuottanut valmista materiaalia ja ohjeita seurojen käyttöön asioiden viemiseksi eteenpäin (Väestöliitto s.a.b). Seuraavalla tapaamisella katsotaan, miten asia on edistynyt.

Koska triathlonin parissa ei ole tullut ilmi vakavia syrjintä- tai häirintätapauksia (Tamminen 15.9.2020), keskitytään niiden ennaltaehkäisyyn ja valmiiden toimenpiteiden polkuun mahdollisissa tapauksissa.

Kaikkiin tuleviin valmennuskoulutuksiin lisätään omatoimisesti tehtävä noin tunnin kestävä Et ole yksin -verkkokoulutus joko ennako- tai välitehtävänä, ja siitä keskustellaan kurssilla. Maajoukkueille verkkokoulutus pakolliseksi, jotta se lisää tietoisuutta siitä, mikä on sopivaa ja mikä ei sekä miten toimia mahdollisissa ongelmatilanteissa. (Tamminen 23.9.2020; Väestöliitto 2019.)

Maajoukkueeseen valituille lapsille ja nuorille tehdään pelisäännöt ja vuoden ensimmäisellä leirillä syksyllä käydään pelisääntökeskustelu (Tamminen 29.9.2020; Väestöliitto 2020).

7.2.2 Vammaisurheilu ja soveltava liikunta

Marras-joulukuussa 2020 ja 2021 on mahdollisuus hakea seuratoiminnan kehittämistukea erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten liikuntaharrastusten lisäämiseen (Opetus- ja kulttuuriministeriö s.a.). Seuraava luokitteluseminaari järjestetään Helsingissä 3.12.2020 (Suomen Paralympiakomitea s.a.b). Tavoitteena on saada kansallisen tason luokittelija vuodelle 2021 (Tamminen 23.9.2020). Aho-apurahan ja -kehittämistuen haku on helmikuussa 2021 (Suomen Paralympiakomitea 2018).

Loppuvuonna 2021 tehdään seuroille ja kisajärjestäjille verkkokoulutus, jossa osa-alueina on erityisryhmien ja vammaisurheilijoiden ottaminen mukaan seuran toimintaan sekä infopaketti vammaisurheilijoiden integroinnista tavallisiin lähtöihin tai erillisten vammaislähtöjen järjestämisestä. Kokemusta omaavat seurakokoukset, valmentajat ja kisajärjestäjät sekä urheilijat kertovat käytännön toteutuksesta. Kokonaisuuteen voidaan hakea Aho-rahoitusta. (Peltonen 24.8.2020; Tamminen 23.9.2020; Tamminen 29.9.2020.)

7.2.3 Naisten osuus tuomaritoiminnassa ja hallitustyöskentelyssä

Syksyllä 2021 luodaan kriteeristö siitä, missä tehtävissä tulisi huomioida sukupuolten edustus. Asetetaan tavoitteet hallituksen, työryhmien, valmennuksen ja tuomaritoiminnan minimiedustukseen

molemmille sukupuolille. Varmistetaan, että urheilijoiden testitilanteissa, leireillä ja kisamatkoilla on urheilijan sukupuolta olevia aikuisia mukana. (Tamminen 23.9.2020.)

Seuraavien tuomari- ja valmentajakoulutusten mainonnassa kannustetaan naisia osallistumaan tuomalla joko kuvallisesti tai sanallisesti esiin joku jo toiminnassa mukana oleva nainen. Samoin voidaan tehdä kerrottaessa vapautuvista hallituspaikoista ja ehdolle asettumisesta.

Lisäksi voidaan käyttää Olympiakomitean valmista koulutusmateriaalia. Naiset vaikuttajina liikunnan pelikentillä -johtamiskoulutus tarjoaa ilmaisia webinaareja loppuvuodesta 2020 nimellä Vastuullinen urheilujohtaminen 13.10.2020 (Suomen Olympiakomitea 2020a) ja Avoin ja hyväksyvä seuratoiminta 19.11.2020 (Suomen Olympiakomitea 2020b). Seuraava ”Leads like a woman” -koulutus alkaa tammikuussa 2021 naisille, jotka tavoittelevat valtakunnallisen tai kansainvälisen tason johtotehtävissä toimimista. (Suomen Olympiakomitea s.a.b.)

7.3 Seuranta ja arviointi

Keväällä 2020 tehty yhdenvertaisuuskysely (Suomen Triathlonliitto 2020c) toteutetaan uudestaan keväällä 2022, ja pyritään saamaan siihen laajempi vastaajajoukko kuin keväällä 2020. Tätä edistetään mainostamalla kyselyä Facebookin triathlonfoorumilla linkin kera ja lähettämällä linkki seurojen vastuuhenkilöille sähköpostitse painottaen saatteessa yhdenvertaisuustyön tärkeyttä ja kyselyn roolia kehitystyössä.

Verrataan uuden kyselyn tuloksia ensimmäiseen huomioiden erityisesti syrjintää koskevan keskustelun ja toimintatapojen tuntemisen lisääntymistä. Tämä on tärkein painopistealue.

Vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan osalta liitto seuraa onko yhteenkään uuteen seuraan saatu soveltavaa toimintaa aikaiseksi vuoden 2022 loppuun mennessä. Selvitetään, mikä on edesauttanut tämän toteutumista ja jatketaan samojen keinojen käyttöä uusien seurojen parissa. Mietitään uusia keinoja, jos se koetaan tulosten perusteella tarpeelliseksi.

Naisten osuutta tuomari- ja hallitustyöskentelyssä sekä korkeamman tason valmennuksessa tarkastellaan vuosien 2021 ja 2022 liiton omista tilastoista.

Suunnitelmaa päivitetään sen vaikuttavuuden parantamiseksi ja kulloinkin ajankohtaisten asioiden huomioimiseksi. Pohjana uudelle suunnitelmalle on seurannassa esille tulleet asiat. Uuteen

suunnitelmaan voidaan ottaa painopisteiksi eri teemoja kuin vuoden 2020-2022 suunnitelmassa on ollut. Suositeltavaa on perustaa uuden suunnitelman tekoa varten työryhmä, jossa on edustus eri ikäryhmistä, sukupuolista ja mahdollisista muista ryhmistä. (Sisäasiainministeriö 2011, 10-11.)

Yhdenvertaisuustyö ei ole koskaan valmista, ja uuden järjestökulttuurin luomiseksi tarvitaan pitkäjänteistä sitoutumista ja seurantaa. Valtakunnallisena järjestönä lajiliitolla on mahdollisuus vaikuttaa yhdenvertaisiin toimintatapoihin laajasti. (Sisäasiainministeriö 2011, 11.)

8 Pohdinta

Opinnäytetyön tuloksena saatiin aikaan tarpeellinen, ajankohtainen ja konkreettinen yhdenvertaisuussuunnitelma Suomen Triathlonliitolle (liite 1).

Yhdenvertaisuus ja sen edistäminen ovat ajankohtaisia ja esillä olevia asioita yhteiskunnassa ja onneksi myös urheilun ja liikunnan maailmassa. Avustus- ja rahoitussysteemit sekä lait velvoittavat seuroja ja lajiliittoja tekemään konkreettisia suunnitelmia ja toimenpiteitä asian edistämiseksi. Näitä määrätietoisia toimia tarvitaan, jotta hyvät tarkoitukset muuttuisivat todellisuudeksi ja kaikessa urheiluseurojen toiminnassa asenteet muuttuisivat hyväksyvämmiksi ja tasaveroisemmiksi (Sisäasiainministeriö 2011, 4,12; SUEK 2020, 87).

Triathlonliitolla oli todellinen tarve uudelle yhdenvertaisuussuunnitelmalle. Aiempi suunnitelma oli vanhentunut, ja se oli jäänyt vaille toimenpide-ehdotuksia (Suomen Triathlonliitto 2017). Uuden suunnitelman työstön aikana alkoi liiton alaisessa toiminnassa tulla esille tapauksia, joissa valmiit toimintamallit olisivat olleet tarpeen. Tämä antoi työlle ja sen tuotokselle merkityksen ja tunteen akuutista ja aidosta tarpeesta.

Lakiperusteiden löytäminen oli vaivatonta ja yhdenvertaisuussuunnittelun oppaita löytyi hyvin sähköisessäkin muodossa, jolloin työ ei hidastunut tai estynyt koronarajoitusten tai kirjastojen sulkeutumisen takia. Muiden lajiliittojen suunnitelmat olivat niin ikään nähtävillä verkossa, ja niitä pystyi vertailemaan ja saamaan ideoita tuotoksen rakenteelle.

Suomen Triathlonliiton tekemä tuore yhdenvertaisuuskysely oli loistava pohja nykytilan arviointiin ja painopisteiden valintaan (Suomen Triathlonliitto 2020c). Sattumoisin syksyn aikana myös kansainvälinen triathlonliitto ITU julkaisi oman arvionsa Suomen lajiliiton tilasta (International Triathlon Union ITU 2019a). Näiden lisäksi pääsin osallistumaan ajankohtaiseen tasa-arvowebinaariin kansainvälisen olympiakomitean järjestämänä, ja se antoi lisänäkemyksiä kolmanteen painopisteaiheeseen (Smith, T. 7.9.2020). Suomen Urheilun Eettinen Keskus julkaisi oman tutkimuksensa häirinnästä suomalaisessa kilpaurheilussa niin ikään syyskuussa (SUEK 2020), ja siitä sai hyvän kokonais käsityksen ongelman nykytilasta.

Nämä kaikki lähteet monien muiden lisäksi olivat hyvin käytännönläheisiä. Tarkempaa asiantuntemusta toimenpiteiden valintaa varten sain haastatteleamalla Triathlonliiton toiminnanjohtajaa eli toimeksiantajaani Kaisa Tammista, Erwin Borremansia, joka toimii erityisliikunnan opettajana ja Special Olympics triathlon päävalmentajana sekä Marko Törmästä, paratriathlonin lajivastaavaa Suomen Triathlonliitossa. Haastavaa oli tehdä suunnitelmaa organisaatiolle, jonka osana en itse ole koskaan toiminut, enkä tuntenut heidän resurssejaan, henkilökuntaa tai vuosikelloa. Koronarajoitusten

takia en koskaan päässyt tapaamaan toimeksiantajaa tai vierailemaan liiton toimitiloissa, vaan kaikki kommunikointi tapahtui sähköpostilla tai puhelimitse.

Erittäin positiivista oli huomata, kuinka paljon valmista materiaalia on viime aikoina tuotettu urheilutoimijoiden käyttöön oikeusministeriön ylläpitämällä Yhdenvertaisuus.fi -nettisivustolla. Väestöliiton Et ole yksin -sivusto oli niin ikään kullan arvoinen ja sisälsi paljon työkaluja seuroille. Toivottavasti nämä työkalut tulevatkin nyt yhä laajemmassa mittakaavassa käyttöön tämän yhdenvertaisuussuunnitelman johdosta.

Painopistealuiden valinta oli annetun taustatiedon valossa helppo tehdä. Työ syrjinnän ja häirinnän kitkemiseksi on jatkuvaa, koska uudet sukupolvet ja lajin harrastajat eivät ole ehkä aiemmin vetäneet selkeää rajaa sille, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Ylilyöntejä tapahtuu ajattelemattomuudesta tai tietämättömyydestä. Kun lajiliitolla ja seuroilla on hyvä perehdytys ja koulutus pelisäännöistä, ne ovat kaikkien tiedossa. Tämä vaikuttaa ennaltaehkäisevästi, ja lisäksi jokaisen on helpompi puuttua väärinkäytöksiin, jos niitä ilmenee. Et ole yksin -koulutuksen (Väestöliitto 2019) ja seuran tarkistuslistan (Väestöliitto 2020) ottaminen liiton käyttöön toimivat erinomaisina työkaluina tässä työssä.

Valmiiden rakenteiden luomisen lisäksi syrjinnästä ja häirinnästä keskusteleminen ja toimintatavoista tiedottaminen on tässä yhdenvertaisuussuunnitelmassa avainasemassa. Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista tulee seurata, jotta kahden vuoden kuluttua tehtävässä kyselyssä huomattavasti suurempi osa vastaajista tuntisi nämä käytännöt.

Vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan prosenttiosuus vastaajien seuroissa ei välttämättä anna aivan tarkkaa lukemaa seuroista, joissa toimintaa on, sillä kaikista seuroista ei varmasti ollut edustusta vastaajajoukossa ja toisaalta joistakin seuroista saattoi olla useampia vastaajia. Siitä huolimatta tahtotila on madaltaa seurojen kynnystä aloittaa myös erityisryhmien toimintaa tai saada itsevarmuutta ottaa toimintakyvyltään rajoittuneita mukaan perusryhmiin. Materiaalia, neuvoja ja asiantuntijoita on käytettävissä. Rahoitustakin on saatavissa.

Naisten osuuden kasvattaminen tuomari-, valmennus- ja hallitustyöskentelyssä sekä huippu-urheilussa näyttää tilastojen valossa tarpeelliselta (International Triathlon Union ITU 2019a). Toisaalta tuntumaksi haastattelujen ja kyselymateriaalin perusteella jäi, että naisilla on tähän mahdollisuuksia, muttei kiinnostusta tai aikaa (Suomen Triathlonliitto 2020c; Tamminen 23.9.2020). Siksi painotuksen tulisi olla tiedotuksessa ja kannustuksessa, ei niinkään tiukoissa sukupuolikiintiöissä. Roolimallit ja mentorit ovat hyviä keinoja innostamisessa ja mahdollisten lasikattojen rikkomisessa. Naisten osallistuminen hallitustyöskentelyyn tekee siitä monipuolisempaa ja tuo varmemmin naisnäkökulman päätöksentekoon, mikä voi hyödyttää muiden naisten edistymistä harrastajista huipulle.

Perehtyessäni yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon käsitteisiin monelta eri kannalta, huomasin oman asenteeni muuttuvan suvaitsevammaksi ja avarakatseisemmaksi. Uskon, että nyt tuotetun materiaalin ansiosta näin voi käydä monille muillekin, ja se voi johtaa seurojen ilmapiirin paranemiseen, urheilun turvallisuuteen ja monimuotoisuuteen ja täten vaikuttaa aina yksilötasolla asti.

Yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen sopii hyvin opinnäytetyönä tehtäväksi. Haastatteluista ja tutkimuksista huolimatta, näkökulma jää kuitenkin aika kapeaksi. Tämän takia suositeltavaa olisikin suunnitelmaa päivitettäessä ottaa mukaan laajempi asiantuntijajoukko, kohdeorganisaation toimijoita sekä myös kokemusasiantuntijoita (Oikeusministeriö s.a.b).

Lähteet

Borremans, E. 22.9.2020. Erityisliikunnan opettaja ja Special Olympics triathlon päävalmentaja. Ammattiopisto Live. Puhelinhaastattelu.

Euroopan neuvosto 2019. Leads like a woman. Katsottavissa: <https://vimeo.com/359476890>. Katsottu: 18.9.2020.

Euroopan unioni 2016. Euroopan unionin perusoikeuskirja. Luettavissa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:12016P/TXT>. Luettu: 20.8.2020.

Euroopan unioni s.a. Drawing up an action plan to achieve gender equality in sport. Luettavissa: <https://rm.coe.int/toolkit-factsheet-4-drawing-up-an-action-plan-to-achieve-gender-equali/1680971aaa>. Luettu: 18.9.2020.

Ihmisoikeusliitto s.a. Syrjintä on Suomessa monille arkipäivää. Luettavissa: <https://ihmisoikeusliitto.fi/tyomme/yhdenvertaisuus-ja-syrjinta/>. Luettu: 20.8.2020.

International Triathlon Union ITU 2019a. World triathlon national federation 2019 assessment – Finnish Triathlon Association. World Triathlon National Federation Development.

International Triathlon Union ITU 2019b. World triathlon safeguardin policy – against harrassment and abuse in triathlon. Luettavissa: [https://www.triathlon.org/uploads/docs/ITU_Safeguarding_Policy_2019_\(1\).pdf](https://www.triathlon.org/uploads/docs/ITU_Safeguarding_Policy_2019_(1).pdf). Luettu: 9.9.2020.

International Triathlon Union ITU 2020. Constitution World Triathlon 2020. Luettavissa: https://www.triathlon.org/uploads/docs/Constitution_2020_Clean.pdf. Luettu: 17.9.2020.

Invalidiliitto s.a. Esteettömyys. Luettavissa: <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys>. Luettu: 8.10.2020.

Kehitysvammaisten tukiliitto ry. 2017. Tiesitkö tämän – liikuttava juttu! Katsottavissa: https://www.youtube.com/watch?v=u_6jmSiAAPI. Katsottu: 1.6.2020.

Liikuntalaki 390/2015. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390>. Luettu: 28.5.2020.

Liikuntatieteellinen Seura 2018. Suositukset soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun kehittämiseksi 2019-2022. Luettavissa: https://www.lts.fi/media/lts_soveltava-liikunta/suositukset-soveltavan-liikunnan-ja-vammaisurheilun-kehittamiseksi-2019-2022_logolla.pdf. Luettu: 1.6.2020.

Oikeusministeriö s.a.a. Mitä yhdenvertaisuudella tarkoitetaan? Luettavissa: <https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus>. Luettu: 4.8.2020.

Oikeusministeriö s.a.b. Yhdenvertaisuussuunnittelun vaiheet. Luettavissa: <https://yhdenvertaisuus.fi/yhdenvertaisuussuunnittelun-vaiheet>. Luettu: 24.8.2020.

Oikeusministeriö s.a.c. Yhdenvertaisuuslakiesite. Luettavissa: <https://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Yhdenvertaisuuslakiesite-suomi/4ad18af0-d293-4ea8-bf36-9ddfcfbe6d2b/Yhdenvertaisuuslakiesite-suomi.pdf>. Luettu: 13.10.2020.

Opetushallitus 2020. Mitä tasa-arvo on? Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/miina-ja-ville-opettajan-oppaita/miina-ville-ja-kulttuurin-arvoitus-15>. Luettu: 20.8.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Liikunta ja tasa-arvo 2017 - Katsaus sukupuolten tasa-arvon nykytilaan liikunta-alalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:6.

Opetus- ja kulttuuriministeriö s.a. Seuratoiminnan kehittämistuki (seuratuki). Luettavissa: <https://minedu.fi/-/seuratoiminnan-kehittamistuki-seuratuki->. Luettu: 29.9.2020.

Peltonen, N. 24.8.2020. Seurakehittäjä. Toimintaa erityisryhmille yhdessä ja erikseen. Suomen Paralympiakomitea. Webinaari. Katsottavissa: https://www.youtube.com/watch?time_continue=15&v=oywbsAVgTBU&feature=emb_logo. Katsottu: 22.9.2020.

Peltonen, N. 2020. Avoin asenne avaimena kaikille avoimeen seuratoimintaan. Teoksessa Valtti-ohjelman käsikirja urheiluseuroille ja yhdistyksille – Näin otamme mukaan erilaisia liikkujia. Suomen Paralympiakomitea. Kerava.

Saari, A. 2013. Inklusion edistäminen liikunnassa ja urheilussa. VAU ry. Cross-Border Move for Health. Joensuu. Luettavissa: https://asiakas.kotisivukone.com/files/healthmove.palvelee.fi/PDF/Erityisliikuntaseminaari/esitys_aija_saari.pdf. Luettu: 12.11.2020.

Sisäasiainministeriö 2011. Kop kop – pääseekö sisään? Yhdenvertaisen järjestötoiminnan opas urheilu- ja nuorisojärjestöille. Sisäasiainministeriön julkaisut 28/2011.

Smith, T. 7.9.2020. Kansainvälinen Olympiakomitea IOC. Entrenching gender equality in electoral processes. IOC Gender equality webinar. Kuunneltavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=mxBmSgWNDcl&feature=youtu.be>. Kuunneltu 7.9.2020.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2016. Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2016-2019. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2016:4.

Sosiaali- ja terveysministeriö s.a. Tasa-arvo. Luettavissa: <https://stm.fi/tasa-arvo>. Luettu: 20.8.2020.

Sports Council Equality Group, 2014. UK Equality Standard Resource Pack. Luettavissa: <http://equalityinsport.org/wp-content/uploads/2014/02/Requirements-Forms.pdf>. Luettu: 4.8.2020.

SUEK 2020. Häirintä suomalaisessa kilpaurheilussa. Luettavissa: <https://www.suek.fi/documents/10162/6779b9b1-5584-4ad9-acea-df1496b0d2cf>. Luettu: 8.9.2020.

Suomen Liikunta ja Urheilu 2016. ”Sopivia” tyttöjä - ”oikeita” poikia. Hyvän seuran opas sukupuolitietoiseen arkeen. SLU-julkaisusarja 7/2011.

Suomen Olympiakomitea 2017a. Yhdenvertaisuussuunnittelu. Luettavissa: <https://storage.googleapis.com/valo-production/2017/01/yhdenvertaisuussuunnittelu.pdf>. Luettu: 9.9.2020.

Suomen Olympiakomitea 2017b. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely urheiluseuroille. Luettavissa: https://storage.googleapis.com/valo-production/2017/01/malli_yhdenvertaisuus-_ja_tasa-arvokysely_urheiluseuroille.pdf. Luettu: 2.6.2020.

Suomen Olympiakomitea 2018. Urheiluyhteisön reilun pelin ihanteet ja tavoitteet. Luettavissa: <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/11/liite-2-urheiluyhteison-reilun-pelin-ihanteet-ja-tavoitteet.pdf>. Luettu: 18.5.2020

Suomen Olympiakomitea 2020a. Naiset vaikuttajina liikunnan pelikentillä. Luettavissa: https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/09/adcf917-vastuullinen-urheilujohtaminen_webinaari.pdf. Luettu: 23.9.2020.

Suomen Olympiakomitea 2020b. Avoin ja hyväksyvä seuratoiminta. Luettavissa: https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/09/935ebf1d-avoin-ja-hyvaksyva-seuratoiminta_kajaani-1.pdf. Luettu 23.9.2020.

Suomen Olympiakomitea s.a.a. Lajiliittojen ja muiden liikuntajärjestöjen yhdenvertaisuuskartoitus. Luettavissa: https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/09/54669558-yhdenvertaisuuskartoitus_liikuntajarjestoille_malli.pdf. Luettu: 28.5.2020.

Suomen Olympiakomitea s.a.b. Johtaa kuin nainen. Luettavissa: <https://www.olympiakomitea.fi/olympiakomitea/vastuullisuus/tasa-arvo/johtaa-kuin-nainen/?fbclid=IwAR2m2-HUhmawSDy3765QEScS6sjOii021pXr9kfnCnyogOnSOe8cr8VQj9s>. Luettu: 28.9.2020.

Suomen Palloliitto 2019. Yhdenvertaisuussuunnitelma 2019-2020. Luettavissa: https://www.palloliitto.fi/sites/default/files/Palloliitto/yhdenvertaisuussuunnitelma_2019_20_low.pdf. Luettu: 3.9.2020.

Suomen Paralympiakomitea 2018. Ahos-apuraha uudistuu: Perinteisen tukimuodon rinnalle uusi Ahos-kehittämistuki. Luettavissa: <https://www.paralympia.fi/uutinen/6476-ahos-apuraha-uudistuu-perinteisen-tukimuodon-rinnalle-uusi-ahos-kehittamistuki>. Luettu: 18.9.2020.

Suomen Paralympiakomitea 2020. Valtti-ohjelman käsikirja urheiluseuroille ja yhdistyksille – Näin otamme mukaan erilaisia liikkujia. Savion Kirjapaino Oy. Kerava.

Suomen Paralympiakomitea s.a.a. Luokitteluhanke. Luettavissa: <https://www.paralympia.fi/urheilu/luokittelu/luokitteluhanke>. Luettu: 18.9.2020.

Suomen Paralympiakomitea s.a.b. Luokitteluseminaari. Luettavissa: <https://www.paralympia.fi/tapahtuma/8102-luokitteluseminaari>. Luettu: 18.9.2020.

Suomen Paralympiakomitea s.a.c. Koulutus. Luettavissa: <https://www.paralympia.fi/palvelut/koulutus>. Luettu: 23.9.2020.

Suomen Paralympiakomitea s.a.d. Soveltavan liikunnan apuvälinetoiminta SOLIA. Luettavissa: <https://www.paralympia.fi/palvelut/solia>. Luettu: 25.9.2020.

Suomen Perustuslaki 731/1999. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L2P6>. Luettu 6.6.2020.

Suomen Triathlonliitto s.a. Luettavissa: <https://www.triathlon.fi/triathlonliitto/>. Luettu: 6.6.2020.

Suomen Triathlonliitto 2017. Yhdenvertaisuussuunnitelma 2017-2019. Luettavissa: https://www.triathlon.fi/@Bin/869497/Suomen+Triathlonliitto+yhdenvertaisuus_tasaarvosuunnitelma+2017_2019.pdf. Luettu 13.5.2020.

Suomen Triathlonliitto 2020a. Suomen triathlonliiton toimintasäännöt. Luettavissa: <https://www.triathlon.fi/triathlonliitto/saannot/>. Luettu: 2.9.2020.

Suomen Triathlonliitto 2020b. Suomen Triathlonliiton johtosääntö. Luettavissa: https://www.triathlon.fi/@Bin/1179033/LIITE+1_Suomen+Triathlonliiton+Johtosa%CC%88a%CC%88nto%CC%88.pdf. Luettu: 14.9.2020.

Suomen Triathlonliitto 2020c. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely urheiluseuroille - Suomen Triathlonliitto. Tulokset. Luettavissa: https://1586471.169.directo.fi/@Bin/aeaffa369520f1cdad21ed47594d3a11/1602592710/application/pdf/1328549/Yhdenvertaisuus-_ja_tasa-arvokysely_urheiluseuroille_Suomen_Triathlonliitto.pdf. Luettu: 2.6.2020.

Suomen Triathlonliitto 2020d. Special Triathlon. Luettavissa: <https://www.triathlon.fi/maajoukkueet/special-triathlon/>. Luettu: 6.8.2020.

Suomen Voimisteluliitto 2018. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma. Luettavissa: https://www.voimistelu.fi/Portals/0/Liitto/Dokumentit/Yhdenvertaisuus-%20ja%20tasa-arvosuunnitelma_2019-2021.pdf. Luettu: 3.9.2020.

Tamminen, K. 15.9.2020. Toiminnanjohtaja. Suomen Triathlonliitto. Puhelinhaastattelu.

Tamminen, K. 23.9.2020. Toiminnanjohtaja. Suomen Triathlonliitto. Puhelinhaastattelu.

Tamminen, K. 29.9.2020. Toiminnanjohtaja. Suomen Triathlonliitto. Puhelinhaastattelu.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta s.a. Mitä on tasa-arvo? Luettavissa: <https://tane.fi/tasa-arvo>. Luettu: 20.8.2020.

Tasa-arvolaki 609/1986. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609#P6c>. Luettu: 6.6.2020.

Törmänen, M. 21.9.2020. Paratriathlonin lajivastaava. Suomen Triathlonliitto. Puhelinhaastattelu.

UK Sport, 2013. Equality. Luettavissa: <https://www.uksport.gov.uk/our-work/leadership-development-and-governance/equality>. Luettu: 4.8.2020.

Ulkoasiainministeriö 63/1999. Euroopan ihmisoikeussopimus (Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi). Luettavissa: <https://finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063>. Luettu: 20.8.2020.

Ulkoministeriö s.a. Tasa-arvoa kaikille. Luettavissa: <https://maailma2030.fi/tasa-arvoa-kaikille/>. Luettu: 20.8.2020.

Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 550/2015. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150550#Pidp446242096>. Luettu: 28.5.2020.

Valtion Liikuntaneuvosto 2015. Vammaisurheilu ja erityisliikunta lajiliitoissa. Valtion Liikuntaneuvoston julkaisuja 2015:1. Luettavissa: https://www.paralympia.fi/images/tiedostot/Raportit/vammaisurheilu_ja_erityisliikunta_lajiliitoissa_2015.pdf. Luettu: 13.10.2020.

Väestöliitto 2019. Et ole yksin -verkkokoulutus. Luettavissa: <https://etoleyksin.fi/verkkokoulutus/>. Luettu: 29.9.2020.

Väestöliitto 2020. Turvallisen seuran tarkistuslista. Luettavissa: https://etoleyksin.fi/wp-content/uploads/2020/02/checklist_seuroille_a4.pdf. Luettu: 8.9.2020.

Väestöliitto s.a.a. Et ole yksin. Luettavissa: <https://etoleyksin.fi/tietoa-meista/>. Luettu: 17.9.2020.

Väestöliitto s.a.b. Epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisy urheiluseuroissa askel askeleelta. Luettavissa: <https://etoleyksin.fi/epaasiallisen-kaytoksen-ennaltaehkaisy/>. Luettu: 21.9.2020.

Woods, M. Equality, equity and the role of fairness in inclusive sport. Inclusive Sports Design. Luettavissa: <https://inclusivesportdesign.com/tutorials/equality-equity-and-the-role-of-fairness-in-inclusive-sport/>. Luettu: 2.9.2020.

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>. Luettu: 28.5.2020.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu s.a. Mikä on syrjintää? Luettavissa: <https://www.syrjinta.fi/mika-on-syrjintaa->. Luettu: 20.8.2020.

Yhdistyneet kansakunnat 1948. Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Luettavissa: <https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=fin>. Luettu: 20.8.2020.

Yhdistyneet kansakunnat 1993. The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities. Luettavissa: <https://www.un.org/esa/socdev/enable/dissre00.htm>. Luettu: 2.9.2020.

Yhdistyneiden Kansakuntien PERUSKIRJA 1/1956. Luettavissa: https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1956/19560001/19560001_2/. Luettu: 5.10.2020.

Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 27/2016. Luettavissa: https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2016/20160027/20160027_2#idp449679424. Luettu: 1.6.2020.

Yleissopimus rotusyrjinnän poistamiseksi 37/1970. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1970/19700037>. Luettu: 4.8.2020.

Liitteet

Liite 1. Suomen Triathlonliiton yhdenvertaisuussuunnitelma

Suomen Triathlonliitto

Yhdenvertaisuussuunnitelma 2020-2022

Sisällys

1 Suomen Triathlonliitto ja sen periaatteet.....	1
2 Yhdenvertaisuus.....	1
3 Nykytilan arviointi.....	2
4 Painopistealueet vuosille 2020-2022.....	4
Syrjintä ja häirintä.....	4
Vammaisurheilu ja soveltava liikunta.....	6
Naisten osuus tuomaritoiminnassa ja hallitustyöskentelyssä.....	8
5 Tiedotus.....	10
6 Seuranta ja arviointi.....	10
Liite 1 Toimenpideaikataulu painopistealueille.....	12

1 Suomen Triathlonliitto ja sen periaatteet

Vuonna 1986 perustetun Triathlonliiton tarkoituksena on kehittää ja levittää triathlonharrastusta ja -tietoutta, toimia triathlonin alalla toimivien jäsenseurojensa valtakunnallisena liittona sekä edustaa lajiliittona triathlonurheilua Suomessa ja ulkomailla. Liitto kuuluu kansainvälisen triathlonliiton (ITU) alaisuuteen ja se toimii lajin rekisteröitynä kattojärjestönä Suomessa. Liitto ylläpitää kilpailujärjestelmää ja -sääntöjä, valvoo toimintaa ja tukee seuroja. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu tuomaritoiminta, koulutus ja edustaminen opetus- ja kulttuuriministeriön, Olympiakomitean ja Paralympiakomitean suuntaan.

Suomen Triathlonliiton toiminnan perustana ovat liikunnan eettiset arvot ja urheilun reilun pelin periaatteet ja se pyrkii edistämään toiminnassaan sukupuolten ja ihmisten välistä tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta. Liitto on sitoutunut antidopingtoimintaan.

Vastuullisena toimijana Triathlonliitto haluaa edistää yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan ja tukea seuroja asian viemisessä käytäntöön.

2 Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus tarkoittaa kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Tasa-arvolla tarkoitetaan miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. Tämä yhdenvertaisuussuunnitelma käsittää myös sukupuolten välisen tasa-arvon.

Suomen perustuslaki takaa kaikille ihmisille perusoikeutena yhdenvertaisuuden lain edessä sekä yleisen syrjintäkiellon. Yhdenvertaisuuslaki tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Syrjinnällä tarkoitetaan sitä, että ihmistä tai ihmisryhmää kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta toista edellä mainituista henkilöön liittyvistä syistä. Häirintä ja kohtuullisten mukautusten epääminen on myös syrjintää.

Liikuntalaki velvoittaa urheilutoimijat huomioimaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toiminnassaan. Valtionavustuskelpoisuutta ja toiminta-avustusta haettaessa pyydetään selvitystä siitä, miten järjestö on edistänyt yhdenvertaisuutta.

Yhdenvertaisuus on kunnioitusta toisia kohtaan erilaisuudesta huolimatta. Tämä tarkoittaa, ettei ketään kiusata, syrjitä, alisteta, nimitellä tai haukuta. Rasismi, ahdistelu tai väkivalta eivät kuulu urheiluun ja niistä tulisi olla määriteltynä seuraukset. Epäasialliseen käytökseen tulee puuttua ja ilmapiirin tulee avoin, jotta vaikeita asioita voidaan tuoda esille.

Lisätietoa ja linkkejä:

Sisäasiainministeriö 2011. Kop kop – pääseekö sisään? Yhdenvertaisen järjestötoiminnan opas urheilu- ja nuorisojärjestöille. Sisäasiainministeriön julkaisut 28/2011.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79718/sm_282012.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Yhdenvertaisuusvaltuutettu. Mikä on syrjintää? <https://syrjinta.fi/mika-on-syrjintaa>

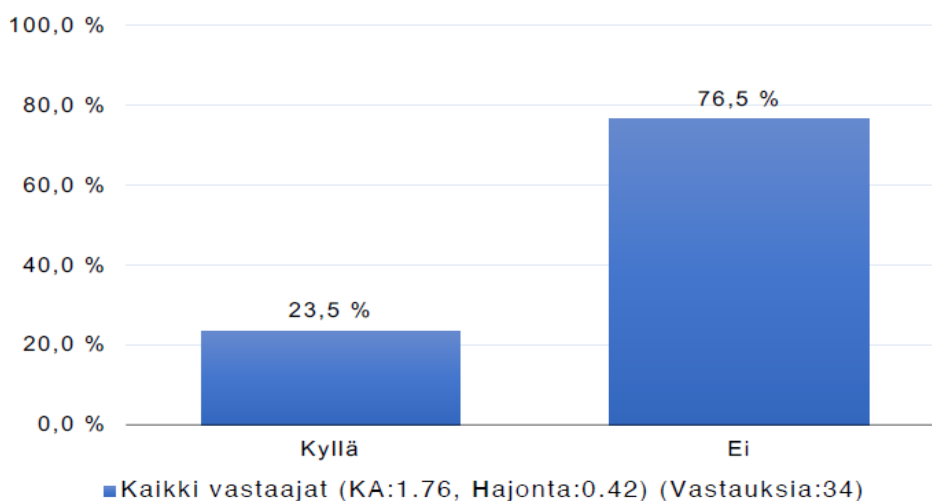
3 Nykytilan arviointi

Triathlonliitto on teettänyt jäsenseuroillaan Olympiakomitean kyselyn yhdenvertaisuuden nykytilasta huhtikuussa 2020. Kyselyyn vastasi 36 henkilöä, joista lähes kaikki (97,2 %) oli itse lajin harrastajia tai kilpaurheilijoita. Noin viidesosa vastaajista (19,4 %) valmensi tai toimi seurassa muissa tehtävissä.

Tuloksista voidaan nähdä, että ilmapiiri seuroissa on hyvä, moniarvoinen ja avoin: pääsääntöisesti ihmiset tervehtivät toisiaan, valmentaja huomioi kaikki osallistujat ja uudet harrastajat otetaan hyvin vastaan. Naisilla ja miehillä koetaan olevan yhtäläiset mahdollisuuden harrastaa, kilpailla ja toimia seuran valmentajina tai muissa tehtävissä.

Vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan ryhmiä löytyy vain 23,5 % vastaajien seuroista (kuva 1). Maahanmuuttajataustaisia harrastajia löytyy 60 % vastanneiden seuroista, mutta harvoissa heitä on valmentajina tai muissa seuran tehtävissä. Edullisia triathlonryhmiä löytyy lähes 80 prosentista vastaajien seuroista.

13. Onko seurassanne vammaisurhellua tai soveltavanliikunnan toimintaa (kuten yksittäisiä vammaisurheilijoita tai vammaisille ja pitkäaikaisosalralle henkilöille kohdennettuja ryhmiä)?

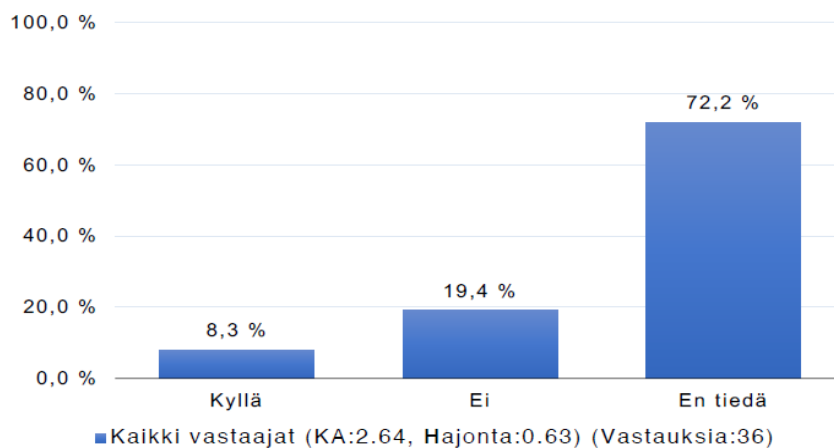

Kuva 1. Vammaisurheilu ja soveltava toiminta vastaajien seuroissa keväällä 2020.

Syrjivää kielenkäyttöä ei juurikaan oltu havaittu, mutta 11 % oli joko kokenut tai todistanut syrjintää. Nämä syrjintätapaukset olivat kohdistuneet ikään, taloudelliseen asemaan, toimintakykyyn tai kilpailumenestykseen. Tämä on osittain linjassa Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK ry:n syyskuussa 2020 julkaistun tutkimuksen kanssa. Tutkimuksessa todettiin, että urheilussa havaittavan sukupuolten epätasa-arvon lisäksi häirintä kohdistui useimmiten ikään, seksuaalisuuteen, kieleen, etnisyyteen, uskontoon ja vammaisuuteen (SUEK 2020, 93).

Yli puolet vastaajista (54,3 %) ei tiedä onko seurassa keskusteltu syrjinnästä (kuva 2) ja lähes ¾ ei tiedä onko seuralla toimintatapoja syrjimistapauksiin (kuva 3). Viidesosa vastaa, ettei kumpaakaan ole tehty. Vain murto-osa vastaajien seuroista on aktiivinen syrjinnän ennaltaehkäisyssä ja heillä on sen varalta toimintasuunnitelma.

21. Harrastaja/urheilija kokee tulleensa syrjityksi seurantolinnassa. Onko seurassanne määritelty toimintatapa, miten tilanteessa edetään?

Kuva 2. Syrjinnästä keskusteltu vastaajien seurassa.

20. Onko seurassanne keskusteltu syrjinnästä?

Kuva 3. Toimintatavat määritelty syrjintätapauksia varten vastaajien seuroissa.

Lisätietoa ja linkkejä:

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely urheiluseuroille. Suomen Triathlonliiton tulokset:

https://1586471.169.directo.fi/@Bin/b3cbad299289c53dfaecadbce8ab2fe/1602059080/application/pdf/1328549/Yhdenvertaisuus-_ja_tasa-arvokysely_urheiluseuroille_Suomen_Triathlonliitto.pdf

4 Painopistealueet 2020-2022

Suomen Triathlonliiton tekemän kyselyn perusteella voidaan nähdä tärkeimpien painopistealueiden yhdenvertaisuuden edistämiseksi olevan syrjinnästä ja häirinnästä puhuminen ja toimintatapojen päättäminen mahdollisiin tapauksiin sekä vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan ryhmien lisääminen useampaan seuraan.

Näiden lisäksi tarkastellaan itse organisaatioiden ja toimitsijoiden monimuotoisuutta ja pyritään madaltamaan naisten kynnystä lähteä mukaan tuomarikoulutukseen ja hallitustyöhön. Vaikka kyselyssä tuli esille, että tytöillä ja pojilla oli samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla vastaajien urheiluseurassa, Triathlonliiton ja ITU:n lukemat näyttävät, että vaikka harrastaja- ja valmentamäärät jakautuvat tasaisesti molempien sukupuolien kesken, on kilpatasolla, huippuvalmentajina ja tuomareina huomattavasti enemmän miehiä.

Syrjintä ja häirintä

Sanallinen tai fyysinen uhkailu, nöyryyttävät käskyt, ulkopuolelle sulkeminen ja seksuaalisävytteiset vihjaukset ovat syrjintää. Monet pitävät häirintää urheilun kulttuuriin kuuluvana vitsailuna ja näitä asenteita sekä puhetapoja pyritään muuttamaan, koska ne aiheuttavat henkistä pahoinvointia, syrjäytymistä ja huonompia urheilusuorituksia (SUEK 2020, 95-96). Kansainvälisellä Triathlonliitolla (ITU) on valmis lomake häirintätapauksiin lajin parissa, jota voidaan käyttää myös Suomen liiton tapauksissa sen sijaan että luotaisiin päällekkäinen järjestelmä.

Väestöliitolla on myös valmis palvelu urheilijoille ja urheilujärjestöille nimellä ”Et ole yksin”. Palveluun voi ottaa yhteyttä puhelimitse tai chatin kautta. Väestöliitto järjestää hankkeen puitteissa koulutusta lajiliitoille häirinnän ennaltaehkäisystä ja siihen puuttumisesta. Et ole yksin -nettisivuilla kuka tahansa voi tehdä tunnin kestävän ilmaisen verkkokoulutuksen aiheesta. Tämä on hyvä väline seurojen työntekijöille, valmentajille ja muille toimijoille ymmärtää ongelmaa ja löytää työkaluja sen käsittelyyn.

Yhteistä molemmille edellä mainituille kanaville on se, että yhteyttä voi ottaa sekä häirinnän kohteeksi joutunut tai kuka tahansa muu, joka on nähnyt tai kuullut epäasiallisesta käytöksestä urheilun parissa. Yhteydenottaja voi olla urheilija tai hänen vanhempansa, valmentaja tai seuran vapaaehtoinen. Ilmoitukset ovat luottamuksellisia ja ne voi tehdä myös nimettömästi.

Toimenpiteet ja aikataulu

Ensimmäisenä toimenpiteenä on lokakuussa 2020 – tammikuussa 2021 Et ole yksin -palvelun ja ITU:n lomakkeesta tiedottaminen samalla kun kerrotaan mikä on häirintää, syrjintää tai epäasiallista käytöstä urheilun parissa. Asiasta keskustellaan kunkin seuratapaamisen yhteydessä ja pyydetään seuroja välittämään annettu tieto ja materiaalit jäsenistölleen ja laittamaan Et ole yksin -linkki nettisivuilleen. Tehdään seurojen kanssa yhdessä tai annetaan tehtäväksi Väestöliiton ”Turvallisen seuran tarkistuslista” (Väestöliitto 2020) ja pyydetään seuran johtoa huolehtimaan puutteiden korjaamisesta. Korjattavia kohtia voi olla useita ja osan niistä voi toteuttaa nopeammin, toiset vaativat enemmän aikaa. Tärkeitä on, että prosessi aloitetaan ja se etenee. Väestöliitto on tuottanut valmista materiaalia ja ohjeita seurojen käyttöön asioiden viemiseksi eteenpäin. Seuraavalla tapaamisella katsotaan, miten asia on edistynyt.

Kaikkiin tuleviin valmennuskoulutuksiin lisätään omatoimisesti tehtävä, noin tunnin kestävä Et ole yksin -verkkokoulutus joko ennakko- tai välitehtävänä ja siitä esitetään todistus kurssilla. Maajoukkueille verkkokoulutus pakolliseksi, jotta se lisää tietoisuutta siitä, mikä on sopivaa ja mikä ei sekä miten toimia mahdollisissa ongelmatilanteissa.

Maajoukkueeseen valituille lapsille ja nuorille tehdään pelisäännöt ja vuoden ensimmäisellä leirillä syksyllä käydään pelisääntökeskustelu.

Lisätietoa ja linkkejä:

International Triathlon Union ITU 2019. World triathlon safeguardin policy – against harrassment and abuse in triathlon. Sisältää lomakkeen häirintätapauksiin:

[https://www.triathlon.org/uploads/docs/ITU_Safeguarding_Policy_2019_\(1\).pdf](https://www.triathlon.org/uploads/docs/ITU_Safeguarding_Policy_2019_(1).pdf)

SUEK 2020. Häirintä suomalaisessa kilpaurheilussa:

<https://www.suek.fi/documents/10162/6779b9b1-5584-4ad9-acea-df1496b0d2cf>

Väestöliitto. Et ole yksin -palvelun yhteystiedot: <https://etoleyksin.fi/haluatko-jutella/>

Väestöliitto 2019. Et ole yksin -verkkokoulutus: <https://etoleyksin.fi/verkkokoulutus/>

Väestöliitto 2020. Turvallisen seuran tarkistuslista:

https://etoleyksin.fi/wp-content/uploads/2020/02/checklist_seuroille_a4.pdf

Väestöliitto. Epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisy urheiluseuroissa askel askeleelta:

<https://etoleyksin.fi/epaasiallisen-kaytoksen-ennaltaehkaisy/>

Vammaisurheilu ja soveltava liikunta

Koska yli $\frac{3}{4}$ kyselyyn vastanneiden seuroista ei tarjonnut lainkaan toimintaa vammaisurheilijoille tai pitkäaikaissairaille (kuva 1), pyritään tätä osuutta lisäämään. Jokaisella ihmisellä on oikeus harrastaa liikuntaa riippumatta hänen fyysisistä rajoitteistaan. Esteitä voidaan poistaa, apuvälineitä ja avustajia voidaan käyttää, lajeja voidaan soveltaa. Liikunta ja harrastukseen mukaan pääseminen lisää vammaisten osallisuuden tuntemista, kohottaa itsetuntoa ja ehkäisee syrjäytymistä.

Erityistä tukea tarvitsevien harrastajien lisäämiseksi seuroissa suositellaan seuraavia keinoja:

- Lajiliiton järjestämä tiedotus ja tuki seuroille kiinnostuksen herättämiseksi. Monille seuratoimijoille ei ole ehkä tullut mieleenkään, että soveltaville ryhmille olisi tarvetta tai että niitä voitaisiin järjestää juuri omassa seurassa. Näiden ryhmien kautta voidaan saada mukaan lisää ihmisiä seuran toimintaan, erityistä tukea tarvitsevien lisäksi heidän perheenjäseniään. Seuran imago kehittyy myönteisemmäksi ja monimuotoisemmaksi sekä viestii vastuullisuutta. Paralympiakomitealla on materiaalia seuroille toiminnan käynnistämiseen.
- Seuroihin perustetaan soveltavan liikunnan jaosto tai valitaan vähintään yksi erityisliikunnan vastuhenkilö.
- Ohjaajia ja valmentajia voidaan löytää jo lajin parissa toimivista harrastajista, urheilijoista ja ohjaajista, erityisryhmien uintivalmentajista sekä erityistä tukea tarvitsevan perheenjäsenistä. Autetaan ohjaajat ja valmentajat alkuun käyttämällä olemassa olevaa koulutusmateriaalia Paralympiakomitealta, kuten Vammaisliikunnan ohjaajan ABC, Vammaisurheilun valmentajan ABC tai Soveltavan liikunnan ja vammaisurheilun verkkokoulutus. Pyydetään nykyisiä erityisryhmien kanssa toimivia ohjaajia, valmentajia ja seurojen edustajia jakamaan kokemuksiaan. Sisällytetään nykyisiin triathlonvalmennuskursseihin erityisryhmien osio, jossa voi vieraila nykyisiä paraurheilijoita, kuten Liisa Lilja ja Jussi Lotvonen, heidän valmentajiaan tai paratriathlonin lajivastaava Marko Törmänen tai Special Olympics Triathlon päävalmentaja Erwin Borremans.
- Löydetään kohderyhmä mainostamalla erityisryhmien kouluissa, pitämällä harjoituksissa avoimia ovia ja kokeiluja tai järjestämällä tapahtumia. Tiedotetaan triathlonia harrastaville, jotka voivat kertoa mahdollisille erityistukea tarvitseville perheenjäsenilleen tai tuttavilleen mahdollisuudesta kokeilla triathlonia sovellettuna. Kun saadaan harrastajia lisää, voidaan sitä kautta löytää myös paraurheilijoita. Huippu-urheilijoita voisi löytyä myös vammaiskilpauimareista, koska useimmille uinti on haastavin kolmesta lajista. Kun erityisryhmille tehdään liikuntaprojekteja ja tapahtumia, kannattaa olla yhteydessä myös kunnan liikuntapalveluihin kohderyhmän löytämiseksi. Paikalliset vammaisyhdistykset ja asumisyksiköt voivat auttaa ja sen lisäksi tulee käyttää seuran omia nettisivuja ja somekanavia.

- Näiden keinojen lisäksi tukihenkilön ja -välineiden käyttö madaltaa kynnystä osallistua. Paralympiakomitealla on Valtti-ohjelma ja Triathlonliitolla siihen pohjautuva Tri-Kamu -ohjelma, jossa vapaaehtoinen opastaja auttaa lapsen tai nuoren liikuntaharrastuksen pariin. Apuvälineitä löytyy jokaisen tarpeisiin, ainoastaan moottoroidut apuvälineet ovat kiellettyjä. Huippu-urheilua kohti mennessä varusteiden hinta saattaa muodostua kynnyskysymykseksi.

Marras-joulukuussa 2020 ja 2021 on mahdollisuus hakea seuratoiminnan kehittämistukea erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten liikuntaharrastusten lisäämiseen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Seuraava Paralympiakomitean luokitteluseminaari järjestetään Helsingissä 3.12.2020. Tavoitteena on saada kansallisen tason luokittelija vuodelle 2021.

Suomen Triathlonliitto voi hakea Ahos-apurahaa vammaisurheilun ja -liikunnan koulutustapahtumaan tai Ahos-kehittämistukea laajempaan hankkeeseen. Molempien haku on helmikuun 2021 loppuun mennessä Paralympiakomitealta.

Loppuvuonna 2021 tehdään seuroille ja kisajärjestäjille verkkokoulutus, joissa osa-alueina on erityisryhmien ja vammaisurheilijoiden ottaminen mukaan seuran toimintaan, infopaketti vammaisurheilijoiden integroinnista tavallisiin lähtöihin tai erillisten vammaislähtöjen järjestämisestä. Kokemusta omaavat seurat, valmentajat ja kisajärjestäjät sekä urheilijat kertovat käytännön toteutuksesta. Kokonaisuuteen voidaan käyttää Ahos-rahoitusta.

Lisätietoa ja linkkejä:

Kehitysvammaisten tukiliitto ry. 2017. Tiesitkö tämän – liikuttava juttu!

https://www.youtube.com/watch?v=u_6jmSiAAPI

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Seuratoiminnan kehittämistuki (seuratuki):

<https://minedu.fi/-/seuratoiminnan-kehittamistuki-seuratuki->

Peltonen, N. 24.8.2020. Seurakehittäjä. Toimintaa erityisryhmille yhdessä ja erikseen. Suomen Paralympiakomitea. Webinaari:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=15&v=oywbsAVgTBU&feature=emb_logo

Suomen Paralympiakomitea 2018. Ahos-apuraha uudistuu: Perinteisen tukimuodon rinnalle uusi Ahos-kehittämistuki: <https://www.paralympia.fi/uutinen/6476-ahos-apuraha-uudistuu-perinteisen-tukimuodon-rinnalle-uusi-ahos-kehittamistuki>

Suomen Paralympiakomitea 2020. Valtti-ohjelman käsikirja urheiluseuroille ja yhdistyksille – Näin otamme mukaan erilaisia liikkujia. Savion Kirjapaino Oy. Kerava.

Suomen Paralympiakomitea. Luokitteluhanke:

<https://www.paralympia.fi/urheilu/luokittelu/luokitteluhanke>

Suomen Paralympiakomitea. Luokitteluseminaari:

<https://www.paralympia.fi/tapahtuma/8102-luokitteluseminaari>

Suomen Paralympiakomitea. Koulutus: <https://www.paralympia.fi/palvelut/koulutus>

Valtion Liikuntaneuvosto. Vammaisurheilu ja erityisliikunta lajiliitoissa:

https://www.paralympia.fi/images/tiedostot/Raportit/vammaisurheilu_ja_erityisliikunta_lajiliitoissa_2015.pdf

Naisten osuus tuomaritoiminnassa ja hallitustyöskentelyssä

Tällä hetkellä Suomessa on 7 virallista triathlonuomaria, jotka ovat yhtä lukuunottamatta kaikki miehiä. Samoin Suomen Triathlonliiton hallituksessa on suhdeluku 2 naista/5 miestä. Vaikka tasan puoliksi jakautunut edustus ei olekaan itseisarvo, haluaa Triathlonliitto madaltaa naisten kynnystä osallistua myös näihin toimintoihin.

Suomessa suositeltu tavoite on yleisesti saada johtotehtäviin vähintään 40 % molempia sukupuolia. Vuonna 2017 kansallisten urheiluliittojen hallituksissa oli naisia vain 27 %.

Kansainvälinen Triathlonliitto ITU on tehnyt vuonna 2019 arvion kansallisten liittojen kehitystarpeista ja tässä suurimmaksi puutteeksi Suomen lajiliitossa nähtiin sukupuolten tasa-arvo. Tämä johtopäätös on tehty kilpaurheilijoiden sukupuolijakaumasta.

Mahdollisia toimia lajiliitossa:

- Kun naisten osuutta pyritään lisäämään eri osa-alueilla, korostetaan, ettei kyse ole naisista, vaan lajin ja liiton kehittämisestä.
- Valmentajakoulutuksissa olevat mahdolliset tutkimustiedot koskevat sekä naisia että miehiä.
- Tehdään haastatteluja, artikkeleita tai muuta mediamateriaalia urheilevista, valmentavista tai tuomaroivista naisista.
- Luodaan polku ja kannustetaan naisurheilijoita jatkamaan lajin parissa valmentaja-, tuomari- tai hallitustyössä.
- Luodaan mentoriverkosto, joka toimii tukena nuoremmille urheilijoille tai muissa tehtävissä aloittaville. Mentoreina voivat toimia entiset huippu-urheilijat tai muut kokeneet toimijat.

Toimenpiteet ja aikataulu

Syksyllä 2021 luodaan kriteeristö siitä, missä tehtävissä tulisi huomioida sukupuolten edustus.

Asetetaan tavoitteet hallituksen, työryhmien, valmennuksen ja tuomaritoiminnan minimiedustukseen

molemmille sukupuolille. Varmistetaan, että urheilijoiden testitulanteissa, leireillä ja kisamatkoilla on urheilijan sukupuolta olevia aikuisia mukana.

Seuraavien tuomari- ja valmentajakoulutusten mainonnassa kannustetaan naisia osallistumaan tuomalla joko kuvallisesti tai sanallisesti esiin joku jo toiminnassa mukana oleva nainen. Samoin voidaan tehdä kerrottaessa vapautuvista hallituspaikoista ja ehdolle asettumisesta. Kohderyhmänä ovat lajia harrastavat naiset, jotka tavoitetaan parhaiten liiton ja seurojen kanavia pitkin. Sosiaalista mediaa ei sovi unohtaa, sillä monet lajin harrastajista ei kuulu mihinkään seuraan.

Lisäksi voidaan käyttää Olympiakomitean valmista koulutusmateriaalia. Naiset vaikuttajina liikunnan pelikentillä -johtamiskoulutus tarjoaa ilmaisia webinaareja loppuvuodesta 2020 nimellä Vastuullinen urheilujohtaminen 13.10.2020 ja Avoin ja hyväksyvä seuratoiminta 19.11.2020. Seuraava Olympiakomitean "Leads like a woman" -koulutus alkaa tammikuussa 2021 naisille, jotka tavoittelevat valtakunnallisen tai kansainvälisen tason johtotehtävissä toimimista.

Lisätietoa ja linkkejä:

Euroopan neuvosto 2019. Leads like a woman: <https://vimeo.com/359476890>

International Triathlon Union ITU 2019. World triathlon national federation 2019 assessment – Finnish Triathlon Association. World Triathlon National Federation Development.

Naisten voima urheilussa – kohti tasa-arvoisempaa urheilua:

https://issuu.com/foreningensluckan/docs/a5_guide_pa-samma-linje_2020_fi_issuu.com

Suomen Liikunta ja Urheilu 2016. "Sopivia" tyttöjä - "oikeita" poikia. Hyvän seuran opas sukupuolitietoiseen arkeen. SLU-julkaisusarja 7/2011. https://storage.googleapis.com/valo-production/2016/12/sopivia_tyttöja_oikeita_poikia.pdf

Suomen Olympiakomitea. Naiset vaikuttajina liikunnan pelikentillä:

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/09/adcf917-vastuullinen-urheilujohtaminen_webinaari.pdf

Suomen Olympiakomitea. Avoin ja hyväksyvä seuratoiminta:

https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/09/935ebf1d-avoin-ja-hyvaksyva-seuratoiminta_kajaani-1.pdf

Suomen Olympiakomitea. Johtaa kuin nainen:

<https://www.olympiakomitea.fi/olympiakomitea/vastuullisuus/tasa-arvo/johtaa-kuin-nainen/?fbclid=IwAR2m2-HUhmawSDy3765QEScS6sjOii021pXr9kfnCnyogOnSOe8cr8VQj9s>

5 Tiedotus

Tiedotuskanavina käytetään lajiliiton yhteyksiä seuroihin, liiton nettisivuja, sosiaalisen median kanavia, koulutuksia ja leirejä. Mietitään, mitä muita viestintäkanavia voisi löytyä toivottujen kohderyhmien tavoittamiseksi kullakin painopistealueella. Käytetään yhteyksiä muihin järjestöihin, kuntiin ja kouluihin.

Kuvien valinnassa huomioidaan yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden tavoite käyttämällä materiaaleissa kuvia nuorista ja vanhoista, miehistä ja naisista, vammaisista ja vammattomista liikkujista. Tuodaan esille myös eri varustetasoisia liikkujia, jotta saataisiin lievennettyä triathlonin imagoa pelkästään kalliiden varusteiden lajina. Osana tätä on omatoimiharjoittelun helppous ja edullisuus ilman pitkiä harrastusmatkoja, lähellä luontoa, missä vain. Muistetaan mainita, että tapahtumissa ja kisoissa on monia eri matkoja eri tasoille liikkujille. Jatketaan itsensä voittamisen, elämyksellisyyden, kannustavan ilmapiirin ja liikunnan ilon tuomista esille.

6 Seuranta ja arviointi

Pidetään yhdenvertaisuusasiaa esillä jatkuvasti, tuoden eri teemoja esille vuoden eri vaiheissa. Seurataan edistymistä pitkin vuotta, ei vain suunnitelmajakson päätteeksi. Mietitään keinoja osallistaa jäsenistöä ja kuulla heidän ajatuksiaan yhdenvertaisuudesta.

Keväällä 2020 tehty yhdenvertaisuuskysely toteutetaan uudestaan keväällä 2022 ja pyritään saamaan siihen laajempi vastaajajoukko mainostamalla sitä Facebookin triathlonfoorumilla linkin kera ja lähettämällä linkki seurojen vastuuhenkilöille sähköpostitse painottaen saatteessa yhdenvertaisuustyön tärkeyttä ja kyselyn roolia kehitystyössä.

Verrataan uuden kyselyn tuloksia ensimmäiseen huomioiden erityisesti syrjintää koskevan keskustelun ja toimintatapojen tuntemisen lisääntymistä.

Vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan osalta liitto seuraa onko yhteenkään uuteen seuraan saatu uutta toimintaa aikaiseksi vuoden 2022 loppuun mennessä. Selvitetään, mikä on edesauttanut tämän toteutumista ja jatketaan samojen keinojen käyttöä uusien seurojen parissa. Mietitään uusia keinoja jos se koetaan tulosten perusteella tarpeelliseksi.

Naisten osuutta tuomari- ja hallitustyöskentelyssä sekä korkeamman tason valmennuksessa tarkastellaan kunkin vuoden päätteeksi liiton omien tilastojen kautta.

Suunnitelmaa päivitetään sen vaikuttavuuden parantamiseksi ja kulloinkin ajankohtaisten asioiden huomioimiseksi. Pohjana uudelle suunnitelmalle on seurannassa esille tulleet asiat. Uuteen suunnitelmaan voidaan ottaa painopisteiksi eri teemoja, kuin vuoden 2020-2022 suunnitelmassa on ollut. Suositeltavaa on perustaa uuden suunnitelman tekoa varten työryhmä, jossa on edustus eri ikäryhmistä, sukupuolista ja mahdollisista muista ryhmistä.

Seurataan PRACT-hankkeen tuloksia sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen syrjinnän torjumisesta urheilussa. Jyväskylän yliopiston tutkimuksessa selvitetään miten näihin vähemmistöihin kuuluvat liikunnan harrastajat, urheilijat ja valmentajat kokevat syrjintää liikuntaympäristöissä. Tässä opetus- ja kulttuuriministeriön tukemassa hankkeessa verrataan Suomen tuloksia Britannian ja Singaporen tilanteeseen ja selvitetään erillis- ja sekaryhmien hyötyjä ja haittoja. Hanke päättyy maaliskuussa 2021.

Jatketaan kannustavaa ja iloista ilmapiiriä triathlonin harjoitus- ja kilpailutilanteissa.

Yhdenvertaisuustyö ei ole koskaan valmista ja uuden järjestökulttuurin luomiseksi tarvitaan pitkäjänteistä sitoutumista ja seurantaa. Valtakunnallisena järjestönä lajiliitolla on mahdollisuus vaikuttaa yhdenvertaisiin toimintatapoihin laajasti.

Lisätietoa ja lähteitä:

PRACT -hanke: Jyväskylän yliopisto 2018-2021. <https://www.jyu.fi/sport/fi/tutkimus/hankkeet/preact>

Liite 1 Toimenpideaikataulu painopistealueille

SYRJINTÄ JA HÄIRINTÄ			
Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu	Seuranta
Yhdenvertaisuuden ja syrjinnän käsitteiden avaaminen. Yhteinen ymmärrys kaikille turvallisen urheilun tavoitteesta. Asenteiden muokkaaminen erilaisuutta suvaitsevaksi, syrjinnälle 0-toleranssi.	"Turvallisen seuran tarkistuslista" seuroille täytettäväksi. Ohjeistusta ja koulutusta yhdenvertaisuudesta seuratapaamisilla.	Lokakuu 2020- maaliskuu 2021	Huhtikuussa 2021 pyydetään seuroja raportoimaan toimistaan tarkistuslistan puutteiden korjaamiseksi.
Väärinkäytösten ennaltaehkäisy	Lisätään valmennuskoulutuksiin ja maajoukkueille pakolliseksi "Et ole yksin" -verkkokoulutus.	Heti ja jatkuva	Todistusten esittäminen suoritetusta koulutuksesta.
Väärinkäytösten ennaltaehkäisy	Maajoukkueeseen valituille tehdään pelisäännöt ja käydään pelisääntökeskustelu.	Syksyn ensimmäisellä leirillä joka vuosi.	
Valmiit toimintatavat mahdollisiin häirintätapauksiin.	Liiton ja jokaisen seuran nettisivuille linkki "Et ole yksin" -palvelun yhteydenottosivulle. Urheilijoiden, harrastajien, vanhempien ja seuratoimijoiden tiedottaminen asiasta. Seuroille tieto ITU:n häirintälomakkeesta.	Lokakuu 2020- tammikuu 2021	Helmikuussa 2021 tarkistetaan, että tieto löytyy kultakin seuralta ja seuran jäsenistöä on tiedotettu asiasta.

VAMMAISURHEILU JA SOVELTAVA LIIKUNTA			
Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu	Seuranta
Lisätä seurojen tietämystä ja kiinnostusta erityisryhmien ottamisesta mukaan toimintaan.	Kerrotaan seuroille teemasta ja jaetaan heille katsottavaksi videot "Tiesitkö tämän – liikuttava juttu!", "Toimintaa erityisryhmille yhdessä ja erikseen" sekä Special Olympics -videot lajiliiton sivuilla.		
Osaamisen kehittäminen erityisryhmien ja vammaisten valmentamisesta.	Tehdään seuroille ja kisajärjestäjille verkkokoulutus sekä käytetään paralympiakomitean valmiita oppaita ja verkkokursseja. Haetaan Ahos-kehittämistukea koulutuksen tekemiseen. Vaihtoehtona erilliselle koulutukselle voidaan lisätä nykyisiin valmennuskursseihin erityisliikunnan osio ja tehdä kisajärjestäjille infopaketti. Käytetään asiantuntijoita.	Ahos-tuen haku helmikuun 2021 loppuun mennessä. Verkkokoulutus valmiiksi syksyllä 2021. Kannustetaan seuroja hakemaan seuratoiminnan kehittämistukea toiminnan aloitukseen marraskuussa 2021.	Verkkokoulutukseen osallistuneiden seurojen nimien ja määrän dokumentointi.
Erityistarpeita omaavien harrastajien ja paraurheilijoiden löytäminen lajin pariin.	Yhteydenotto tai mainostus kohderyhmille erityiskouluissa, vammaiskilpauimareihin, järjestöihin tai kuntiin.		Vuoden 2022 yhdenvertaisuuskyselyn tuloksista ja muusta liiton saamasta datasta tutkitaan onko seuroihin saatu lisää erityisryhmiä.
Esteiden poistaminen tarvittavilla tukitoimilla.	Tri-Kamu -ohjelman buustaus ja apuvälineiden saamisen tiedotus.	Kevät 2022	
Liitolle uusi paraurheilun kansallisen tason luokittelija.	Osallistuminen Paralympiakomitean luokitteluseminaariin.	Joulukuu, 2020	

NAISTEN OSUUS TUOMARITOIMINNASSA JA HALLITUSTYÖSKENTELYSÄ

Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu	Seuranta
Tuomaritoimintaan, huippuvalmennukseen sekä hallitustyöhön lisää naisia.	Luodaan kriteeristö kunkin sukupuolen minimiedustuksesta eri hallinnonaloilla ja työryhmissä.	Syksy 2021	Hyväksytään tavoitteet syyskokouksessa.
Tuomari- ja valmennuskoulutuksiin sekä hallitustyöhön lisää naisia.	Tuodaan mainonnassa esille jo mukana olevia naisia. Etsitään tapa tavoittaa potentiaalinen kohderyhmä nykyisistä ja entisistä harrastajista.	2 kuukautta ennen kutakin koulutusta tai vaaleja.	Seurataan kunkin vuoden päättyessä eli joulukuussa 2021 ja 2022 osallistuneiden dataa.
Tasa-arvon parantaminen urheilijoiden näkökannalta.	Varmistetaan, että testitilanteissa, leireillä ja kisamatkoilla on urheilijan sukupuolta olevia aikuisia mukana.	Kaikissa tulevilla tapahtumissa.	Seurataan ja tilastoidaan onko tavoite toteutunut.
Naisten kannustaminen kehittämään johtamistaitojaan ja itseluottamustaan.	Liiton nettisivuille ja muille tiedotuskanaville tieto Olympiakomitean kursseista kuten "Naiset vaikuttajina liikunnan pelikentillä" ja "Leads like a woman".	Heti linkit lokamarraskuun 2020 webinaareihin sekä tammikuussa 2021 alkavaan koulutukseen.	
SEURANTA			
Tavoite	Toimenpiteet	Aikataulu	Seuranta
Nähdä kehitys ja löytää uudet painopistealueet ja kehityskohteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi.	Uusi yhdenvertaisuuskysely Olympiakomitean valmiilla lomakkeella.	Kevät 2022	Tulosten käyttö seuraavassa yhdenvertaisuussuunnitelmassa vuodelle 2023.